
9277
Mag. St. Dr. | P

…deliberatione
…cio.
Crac. ty. Vid. et haer. Chr. Schedel. 1658.

9277 III
Mag. St. Dr.

~~2250 Poetae Polon:~~

SATYRUS RUDIS DE ELIBERATIONE CRACOVIÆ, ET BELLO SUECICO.

E. II. 28.

In
Peraugusta ILLVSTRISSIMÆ & ANTIQVISSIMÆ DOMVS
LVBOMIRSCIÆ ARMA.

BIBLIOTHECA VNIV. JAGELLONICÆ

Hermus, Pactolus, Ganges, Arimapsus, Hydaspes,
Et Padus, atq; Tagus, Rhenus, & Aurigeus.
Ticinus, fluuiusq; nitens Theodorus obryzo,
Amnes gemmiferi quotquot in orbe fluunt.
Clara SRENIAVA *tibi cedunt: nam sola tumentes*
Hostiles fluctus comprimis, atq; fugas.
Aurea tranquillæ producis tempora Pacis,
Et pretiosa beas munere fana DEI.
Hunc æstus nunquam siccabit Martius amnem,
Respicit ille polum, respicit atq; solum.

9277. III.
C. R. BIBLIOTHECA VNIV. JAGELL. CRACOVIENSIS

Illustrissimo & Excellentissimo Dno,

D. GEORGIO LVBOMIRSKI,

COMITI IN WIŚNICZ, & IAROSŁAW,
S. R. I. PRINCIPI,
SVPREMO REGNI POLONIÆ
MARESCHALCO,
ET
EXERCITVVM CAMPI DVCTORI,
GENERALI MINORIS POLONIÆ,
Scepusien. Chmielnicen. Nisinen. Olsztyn. Kazmiren. &c.
CAPITANEO.
DOMINO & PATRONO COLENDISSIMO.

D Crystallinam Gentilitij Fluuij SRENIAVAM ILLVSTRISSIME PRINCEPS, *meus quoq; non exquisitis excultus disciplinis genius, cum intimo tamen sensus, & pleno Tuæ felicitatis sitientißimi pectoris voto properauit. Ita enim sese in omnes diffundit liberalißima* SRENIAVA *partes, vt Musarum, Phœbiq; Sacerdotibus altera sit Hippocrene, viris ad Martem natis, & altâ mente præditis immensus quidam liberalitatis Oceanus, Reipub. Polonæ pretiosus aurei torrens Hermi, formidabile varijs hostibus fretum, & Euripus, cæterisq; non illustris fortunæ, amicum omnis humanitatis, munificentiæ, ac beneuolentiæ pelagus. Quis profectò hospes in hoc Florentißimo Regno versatur? aut cuius aures in hoc peruagato omnium sermone peregrinantur? quos* TU ILLVSTRISSIME PRINCEPS *in conseruanda Reipublicæ incolumitate adhibueris conatus, quanta, quamq; insignia magnitudinis animi edideris exempla. Felicißima* SRENIAVA *non angustis coarctatur cancellis, sed ita amplißimos gloriæ, & virtutis explicat cursus, vt in dies maiora laudum sumat incrementa. Romanæ*

manæ Princeps Eloquentiæ Tullius docuit: In summo Imperatore quatuor has res inesse oportere: Scientiam rei militaris, virtutem, auctoritatem, felicitatem. *Ita hæc omnia ad Tuum generosum confluxêre animum, vt citra omnium inuidiam, iure ac meritò alter Poloniæ Pompeius, aut Fabius possis appellari. Singula virtutum Polemicarum decora non perstringo, non enim istius chartæ angustijs omnia possunt comprehendi; duo tantùm quæ* TE ILLVSTRISSIME PRINCEPS *ad excelsum gloriæ promouerunt fastigium, Scientiam rei militaris, & Felicitatem industriæ in agendo sociatam tacitus præterire nullo modo possum. Hausisti ex Patrijs* SRENIAVÆ *fontibus magnum illum, & super omnia erectum animum, quem solidâ industriâ, singulari eruditione, insigni prudentiâ, variâ rerum cognitione ita instruxisti, vt in publicis Consiliorum Varsauiensium congressibus alter Pericles, in Subsellijs Tribunalitijs Iustus Aristides, in togâ Fabius, in Sago Pompeius, in consilijs dandis, & persuadendo Hercules Ogmius apparueris. Expressisti* ILLVSTRISSIME PRINCEPS, *vel dicam veriùs superâsti in hac præclarâ muneris Imperatorij administratione Duces Lechicos, & belli directores, effinxisti* ILLVSTRISSIMI PARENTIS TVI, *Magni Regni Poloniæ Senatoris, & Reipublicæ Atlantis viuam imaginem, cuius illustria in Ecclesiam & Patriam merita stupet, & deprædicat orbis vniuersus. Illud gloriosissimum perennabit facinus, cum ad Hotimum, Kantimirum, eiusq; densissimas legiones fortiter impugnauit, multoties elusit Turcarum astus, & formidabilem belluam Asiaticam Karacassium Bassa prostrauit. Non recessisti ab orbitâ Paternâ* ILLVSTRISSIME PRINCEPS, *mox* TE *grauissimis ita accinxisti Martis disciplinis, vt adolescentia Tua ad Scientiam rei militaris non alienis præceptis, sed suis imperijs, non offensionibus belli, sed victorijs, non exemplis sed triumphis erudita esse videretur. Spectauit in rebus bellicis Generosum Spiritum Tuum, incredibilem industriam, ac fortunam furibundus Cosacus, quem cum* DVCE WISNIOVIECIO *infracto repressisti animo. Sensit admirabundus Scytha robur, cuius numerosas fugasti phalanges. Non poterat Taurica Chersonesus violentos* SRENIAVÆ *sustinere impetus, cesserat & quodam suffusa rubore grauiter indoluerat. Inflexerat* SRENIAVA *vastum Borysthenem, & frigidum septena Tanaim ora habentem, traxerat ad obsequium Regis & Regni Euxinum pontum, & liberum indomitis cursum præbuerat Gelonis. Non hîc substitit* ILLVSTRISSIME PRINCEPS *Gentilitia* SRENIAVA, *sed quò longius recessit à fontibus, eò maiora gloriæ & honoris sumpsit augmenta. Inuadit* CAROLVS GVSTAVVS *Regnum Poloniæ, trahit secum monstrosam variarum gentium colluuiem ex Suecis, Finnis, Germanis, Pomeranis, Scotis, Silesijs, Bohemis, Cassubijs, Borussis, Vngaris, Iudæis, & Cingaris conflatam, vastat Maiorem & Minorem Poloniam, grassatur in ipsis Regni visceribus, Ciuitates, Arces, & Templa spoliat, ignem & ferrum vniuersis incolis minatur. Tu Clementiam* DEI, *Dexteritatis, Vigilantiæ, Fortunæ, & Fortitudinis Serenissimi* IOANNIS CASIMIRI *Polonorum Regis, Regni, Europæ, & Christianitatis totius felicissimi*

Assertoris

Assertoris sacrosancta vestigia, & armorum ipsius illustria imitatus Trophæa, eâ tempestate cadenti porrexisti Patriæ manum, Tu ad restinguendum incendium accurristi, etiam SRENIAVA *Gothicam, & Finlandicam repressit violentiam, cùm primò ex Arce prorumpens Luboulensi Regiam Ciuitatem Sandecz afflictam, sublatis Suecis in veterem vindicauit libertatem? illa confœderationem inter Supremos Exercituum Directores, & Nobilitatem aduersus Suecos excitauit, illa Tartaros ad ferendas Regno suppetias traxit, illa flammas Sueticas in Minori Poloniâ inualescentes exstinxit. Accessisti* ILLVSTRISSIME PRINCEPS *cum Exercitu ad Regiam Vrbem Cracouien. & vt Suecos subdolos hostes, legionesq; illorum inde pelleres, sedulò inuigilâsti. Manserat Vrbs strictissimâ cincta obsidione 5. Mensium spatio, sicq; Militia Suecica oppressa fame fuerat, vt putridas equarum carnes auido laceraret ore, canes, coruos, & feles succensis torreret ignibus, & deficiente similâ, rugientem fame ventrem furfureo pane saburraret. Inuictus, & indomitus niuibus velut Annibal perseuerasti; vim frigorum, hyememq; grauissimam, quasi in gelidissimâ desæuientem Moschouiâ, quam nos vix huius vrbis tectis sustinuimus, excepisti. Quamuis enim iure gentium omnia bella aduentante conquiescant hyeme, Tuo tamen* ILLVSTRISSIME PRINCEPS *ductu, etiam grassante brumâ acerrimi & creberrimi cum Vircio Generali conflictus erant. Iam iam ex flammâ bellorum, ac pæne ex faucibus Suecorum eripuisses Cracopolim, nisi Rakocius Transyluaniæ Princeps in Ditiones Regni irrupisset. Sensit ille excelsam Animi Tui* ILLVSTRISSIMI PRINCEPS *magnitudinem, experta Transyluania* LVBOMIRSCIANÆ *cataclysmum* SRENIAVÆ, *tantamq; ad hoc vsq; tempus Ciuitatum, & pagorum vastationem demiratur. Debet Fasci* IAGELLONIO *Cracopolis, vberrimam triumphorum, & liberationis messem,* SRENIAVÆ LVBOMIRSCIANÆ *principi pacis & otij Motrici gratitudinis tributum. Manum de tabulâ tollo, nec in laudes longiùs eo, robustiori, & cultiori Oratorum calamo totum reseruo. Hæc tamen meus expressit bonus affectus, & vt debitum propensionis, ac obsequiorum redderet vectigal, lucubrationem nouam Augusto publicè transcripsit nomini; Satyrus ille rudis, de Eliberatione Cracouiæ, & Bello Suecico, qui cùm Tubicen, & præcentor facinorum Suecicorum esset, Erebumq; adijsset, à Duce illius in cornipedem mutatus Satyrum. In Tuam* ILLVSTRISSIME PRINCEPS *ruit Candidam* SRENIAVAM, *& vt nidorem, ac nigrorem deponeret, natiuum, eumq; limpidissimum* SRENIAVÆ *exposcit candorem. Suscipies* ILLVSTRISSIME PRINCEPS *vultu sereno Nouum Opus, operisq; istius Artificem Anonymum, sed optimè notum singulari gratiâ fouebis. Me autem vnâ cum Consanguineis, & Affinibus ad obsequia promptissimum, illustri proteges Authoritate, & eximiâ, ac liberali prosequeris beneuolentia.*

Jllustrissimæ Celsitudinis Tuæ,
Humillimus Cliens & Seruus,
CHRISTOPHORVS SCHEDEL,
S. R. M. Typogr. & Bibliop. Crac.

SATYRVS RVDIS,

ARMA, Boaterosq; cano, qui nobile Regnum
Rabouaſſe ferunt; miſeri: nec perfida mentis
Noſcit adhuc ira infandum, & miſerabile funus;
Ardua cauſa indigna ioco, quin marmore digna;
Sanguineum inuoluo carmen, craſſumq; latinum,

Dat Rationem Author quare Macheronicè aliquando ſcribat.

Vt pote plugáwam ſzárpáninam omne per æuum,
Et laureâm Suecorum plectant carmina tłuſta,
Złodźieioq; decus bello par ſitq; triumphus.
Nullus adhuc Mundo, cunctis qui mentibus vſu
Vno complacuit, vario omni tempore rarus,
Sed varians Natura placet, ſic omnia ſeruat,
Imperat, & varians ſit formoſiſsima Mater,
Verſibus at liceat breuiter miſcere iocoſa,
Acre quidem bellum, Mors, ludos arma repellunt,
Maxima non capiunt Phœbi Parnaſia nugas.

Petit Author cauſam belli.

Muſa mihi memores furtorum dira cupido
Quæ nam tanta fuit? ſiquidem exhorreſcere mentes
Magnum debuerant finem, fuerituè potentum
Száblárum pariter śiubięnczæ ſæua pámiątká
Cautior, horribilis clades, multumq; timenda.

Pluto in Inferno ſpatiatur.

Curru Acherontiado vectus ſerpentibus atris
Pompa Dæmoniadum terribili vndiq; ſeptus
Przekáśkam luſtrabat Goſpodarus Auerni
Immanes damnatorum diſcernere cauſas
Dum libuit, bezecznaś & ſuperaddere mękaś
Tunc Bábá grandeuo rozno pieczona Polona
Perfida rozmáićie, zła, & czárownicá plugáwa
Intuitur Dominum, magnoquè coacta dolore
Quid párſzywe patrzyſz? quid skurwyſynie pogáński

Anus Polona in Inferno rixatur cum Plutone, & ex ipſa principium, & cauſa belli.

Auxilium non præbes, nec miſereris amicæ?
Inſuper & mihi quæris acerbas addere pœnas?
Hoc potuit promiſſa fides, Amor improbe Pluto?
Lucifher, o, Pater, & ſcelerum Dux peſsime cuſtos
Grata fui quondam tibi, quare me igne laceſsis

Et me pænarum ſcelerato tramite voluis?
Quid mihi blanditijs, & verbis corda lucrandi.
(Libera niuebam Mundo mente vndiquè læta)
Artem contemeraſti, & ſæuam pectore fraudem?
Inſidias timuit, præuidit corq; futura,
Perfida ſed potuêre magis promiſſa nefanda:
Ede meas carnes, ignes Acherontidis omnes
Adde mihi, adde, tuum ſpernam execrabile numen,
Dixit, & inſipiens figas illi extulit ambas.

Pluto omne malum minatur Regno.

Dux Erebi ſtupefactus grandi concitus ira
Tartareos bećiaſz bijćieſz kijem verberat angues,
Atquè petit penetralia flammiferi phlegetontis,
Infereis ſolum ſe clauſit ſedibus imis
Krotko pollicitus ſtáram, & genus omne babarum
Karáć perpetuis pænis, ſæuoque tridente;
Męcabo dixit vetulam, magnumquè kłopotum
(En ſzalona meum ſtraſznum zmazauit honorem)
W Polſcze dabo furta, & bellum, dabo fulmina, cædes,
Plebs mea Vandalica hæc faciet, gens impia nobis
Subdita, gens fæclis noſtro damnata furori;
Iurauit, crudeles exarſere cometæ,
Et ſtygia rabidus, latrauit Cerberus aula

Omina belli in Cælo.

Sed duo magnianimæ nectunt certamina cælo,
Et feriunt alis Aquilæ ſpatioſa minantes
Ætheris, inuadunt roſtris dirè vnguibus alis,
Sequè diu pugnant, collapſæ ex æthere languent;
Palma incerta cui, dum victrix vna reſurgit:
Firmant æratique typi hoc, & Pruſsia fida:
Crux, gladius certant (magnum mirabile dictu)
Verſi in poma tria emittuntur Apollinis ore,
Præcipuò hocquè typis teſtantur nomine teſtes:
An vera, aut ficta, ehu factis connexa fuere
Talia præiuerunt lamentabile bellum,
Et cecinere mala immenſos teſtanda per Annos,

Inuadunt Regnum vires Erebi, & Suecorum.

Infernorum mille acies, & millia centum
Mittit Dæmoniorum, latronumquè cateruas
Vandalicis ſubito Dux turpis lucifher oris,
Scilicet vt poſsint patrios euertere Diuos,
Et noſtrum flamma, & ferro peruertere Regnum;
Sed non diua fides timuit, virtusque POLONA,

Inclita

Inclita Sarmatiadum nec Gens bella Gothorum.

Nimphis provè Craconiam ludentibus, & ſaltantibus Vrbs obſidione, Terrore, & incēdio circumfunditur.

Viſtuleæ Nimphæ fidibus, cantuquè ciebant
Dum propè Krákowám Wiſlæ per littora tancas
Ingemuêre Chłopi, pauidumque tonitrua bydło
Prodidit, Owcá, Kokoſz, Indyk, prośięta maluskie
Fletum, latauerunt alta per æthera gęśi
Pulchrior at roſa floriferos cèu pandit honores,
Imperat agminibus florum, & rubea vnica fulget,
Pulchrior imperitans formoſis Cracea Virgo,
Pannarum cuſtos, & nadobniſsima Panna
Vota, preces, ſuſpiria, deflens mittit ad auras
Fulgentes oculos lachrymis conſperſa timore
Os roſeum, timidum cor, & lactentia poma
Fœdans auratam wzgardzat, deptatquè coronam
Reſpiciens przedmieśćiam, fumantesquè chałupas

Nimpha Cracenſis alloquitur flumen Viſtulam.

Procidit in terram, & krzycząc affatur ad amnem:
Viſtula diue Parens poćiecha & ſława perennis,
Et mea, Sarmatiæ Skarb wielki, gloria noſtra
Cernis flammarum vt zpuſtoſzent turbine Sueci
Rethoricam, Clepardiam, Przedmieśćiam, Krowodrzumq;,
Miaſta, ſolum, Regnum, Zamkos, Gentemq; Polonam,
Surge Parens, conſurge, vltricia pomſtua miſce
Coge tuos Proceres armis, Gentesquè potentes,
Perpetuo vt Sueci Krzywdam tibi tradere diſcant
Surrexit fluuius ſtarecz, ſtetit vndiquè mokrus,
Amplexusquè manu brodam huc, illucq; pauore
Et gębuśięńkam naymilſzam reſpicit, inde
Turbida conuertens ſtronas in lumina cunctas,

Flumen Viſtula miratur, & Sueciis minatur.

Voſiſtos? quæ nam vndis inundatio noſtris
Flammarum? certabunt ergo flumine flammæ?
Aut vrendus ero? an violata elementa minantur
Mundi nunc finem? Cælo pluit igneus imber
Totaquè miſcetur violentis Cracea flammis.
Sed quid zdrzapanos poſſum tot cernere pludros?
Sueci ſunt iſti, horum cauſa incendia ſurgunt.
Vndarum num vector ero, num forſitan ignis?
Ad mare Suecorum imbrem, an cæſa cadauera ducam?
Ad quid tot bękartcelli, ſuetæquè Kobietæ
Inuadunt Regnum? quæ Gens ſzarpana per arua
Concurrit quatiens niemiesko gurgite gumna?

A 2 Zboycy

Zboycy, num Domini noſtris contenditis armis;
Bella pamiętabitis ſemper, noſtrasquè Krainas:
Dixit, & occluſo zaraz ſub pectore gniewo
In ſpeciem liquidas concluſit marmoris vndas.

Principium Belli.

Tunc belli ſignum trębacze, tympana quæque,
Martis piſczałkę inſonuere Kotłyquè ſonori:
Æenea graſſantur diro tormenta boatu,
Mœnia quaſſantur circum, ceu fulmina pugnæ
Baccantur crebræ, dirus furit vndiquè Marsquè,

Pugnæ, & Certamina in Regno.

Agmina cum turmis gladio, mucronibus, haſtis
Certant ferro, ac igne, iacent & corpora cæſa
Exuuiæ belli nudo ſub vertice cæli
Pallida funereo fœdat Mors ſanguine terram
Extinguit pagos & flamma, arcesq; ſuperbas.
Arripuere fugam volucres, raptoquè profunda
Syluarum curſu petiere feræ arma pauentes,
Defleuerunt rura ſuos viduata Colonos,
Fleuit cuncta dolens amiſſaq; ouilia Paſtor,
Matronæ defleuerunt Vrbesquè relictas,
Virgineumq; decus, ſimul ac Eccleſia Patres:
Triſtitia, terrore, nece, (ah dolor) omnia languent,
Lumina Maſouiæ pugnas miſeratus acerbas

Varſauiæ deuaſtatio.

Condecorantis fulgentiſſima pergama luctu
VARSAVIæ cædem intuitus, ploransq; dolenda
Æthereo greſſu tenebris abſcondit Apollo,
Atquè diu celat perterrita Cinthia lucem;
Tantum bella DEO, Naturæ, infenſa ſaluti
Mundum, immortales Animas, & corpora vexant,

Tubicen Suecus miſſus ad Inferos.

Interea Suecus ſzerocko vulnere Trębacz
Craciadum votis Bellonæ miſſus ab Vrbe
Cerbereas pulſat portas & reddit inanes
Lyſtos auxilium deflexo poplite proſząc;
Concurrunt Animæ belli ſłuchare nowinas,
Et tacuere omnes depreſſo murmure diabli:
Ille ſibi dextras kąſans przekleta godzina

Tubicinis Sueci in Inferno querimonia.

Dum noga deptauit campos, dum noſtra POLONOS,
Iam finis belli: ſat predæ: amiſimus, ecce
Agmina Suecorum, ecce miſer ſub Tartara cerno;
Hæc Laus, hæc lucet Regni Victoria noſtri?
Diſcite Magnianimi Suecorum funere Reges

Dextra,

Narrat Tubicen Polonorum dexteritatem, conſilia, vires.

Dextra, conſilio, bello, virtute POLONI
Quid poſsint, non contra ipſos valuere Coſacci,
Nec Scytha, nec ſocio coniuncti fœdere Moſci,
Coniunctæ Gentes, ac Brandemburgica caſtra,
Fraus noſtra & coniuncta, & noſtra potentia quidquam,
Sarmaticæ nobiſcum conſpiratio Terræ,
Auxilia, & fortis nobiſcum fœdera Regni,

Explicat rationes, quod Regnum paſſum ſit inuaſiones Suecorum.

Bella Coſacorum, Dacorum, cumquè Rutenis
Septenis annis penitus feſſantia Regnum
Moſcorum, deteſtanda iſtis traditio Vrbis
(Tempore perpetuo damnum, & lachrymabile factum)
Sed Smolecenſis fuit vna hæc ianua Moſcis
Grande ſolum Lithuanorum, & Lublinia rura
Expugnaturis vlla formidine cædis
At præter caſus hos aulæ Nobilis vnus
Patritius Regni Magnus, qui duxit ab oris
Trans mare nos noſtris tacturos vertice cælum
Promittens, dominaturos & ſceptra POLONA
Multorum in Patriam Procerum atq; rebellio turpis
Fundamenta fuere quaſi fortiſsima noſtra:
Suſtinuiſſe ſimul tanta vllum aduerſa valeret
Imperium, potuit bello nec florida Tellus
Lechiadum tolerare magis, ni gratia Cæli
Suſtinuiſſet ea aduerſorum fulmina tanta.

Rationes politiciæ contra Regnum.

Inuidiæ, cultus proprius, diſcordia, rixæ,
Et Regni nouitatum, auri & corrupta libido,
Nonnullorum praua fides, ac ambitio ingens,
Et nonnullorum populos ars cæca regendi,
Nobilium nimia effrenata licentia, ſæpè
Quæ turbat ſuppreſſo curis ordine Regnum,
Dogmata ſed falſæ varia vndique RELLIGIONIS
Iſta fuere ingreſſus noſtri & brachia belli:
Nec ſine diſsidijs fas longe accedere Regno,
Figere nec licuit nobis hoſti oſcula Terræ.

Natura, mores, & Factiones Succorum.

Nos externorum cuſtodes munere Patres
Diſsidiorum perpetui his inuadimus omnes,
Nam quale Imperium, quod non diſcordia tollat?
Iſtis aggredimur, reliquum perfrangit, & vrget
Ipſe dolus nobis fortunæ ductor vbiquè,
Auri ſacra fames, paupertas, otia, nullum

Nobile

Rationes, ex quibus Suecii, ex bello vitam trahunt.

Nobile seu studium Phæbi, nullumquè Mineruæ,
Neptumni Regnorum, nec lustratio Terræ,
Nullus mercandi labor, ac industria lucri,
Dulcis seu nulla agrorum custodia nobis,
Ac artis nulla experientia suscitat arma,
Aut potius furtum ficti sub nomine *Martis*:
Sæuitia, ambitio, ira, dolus, mendacia, furta
Postea concurrunt, hinc dira fraude Trophea
Cultores fraudum deluso expandimus Orbe,
Nec penitus fraude hosti, & amico parcimus vlli,
Sic Regni maior cessit pars pellere demum
Nos potuit minor, ac periuras vincere mentes,

Narrat Tubicen Factiones Suecorum contra Polonos.

Intrepidos Moscos quæsiuimus, arte Cosacos;
Et quas Præcopum, & quas Transyluania Gentes
Nutrit Relligionum amplexi dogmata cuncta
Fœdere perpetuo Caluina Ariana Luthera,
Szalbierosquè Cyganos, przeklętosquè Zydones
Traximus ad nostra auxilia, & zdradziectwa nefanda,
Armis, ingenio, auro, indefessoquè labore
Arte, dolo, vi quid num prætermisimus vltra?
Non lacerata fides valuit, latrocinia atra,
Atquè fatigata in subiectos sæua potestas,
Sanguinis humani nec carnificina cruenta

Narrat Tubicen omnia à Suecis Cracouiæ facta ad defensionem, & conseruationem Vrbis.

Carnificumquè labor, crudele exemplar Auerni,
Quod fera latronum superat dum gratia furti
Hoc quæsita alibi mera sustentatio vitæ,
Aut implorata exercent stipendia Martis,
Soluitur hoc prætio merces, dum latro triumphat:
Alta ducis valuit feruens vigilantia magni,
Nec noua per rynkum ipsa vagabunda aspidis instar
Accisa interimens vetulas, cunctasq; Przekupkas:
Vltima nec rerum classes docuere librorum &
Bibliothecarum, quas perlustrauimus ante,
Non valuit satrapum magnorum rada wyborna,
Nec Gentis sanctæ exilia, aut więzienie załosne,
Drobne Craciadæ Vrbis nec wygnania Gentis?

Oppressiones Suecorū in Ciues Cracouienses.

Non subscriptus egressus, non ingressus in Vrbem,
Terrens, & formidanda executia cunctis,
Mękarum Pharaonowa horrida męka grabarka,
Fletus, seruitia, & mæstæ suspiria plebis,

Grozbæ;

Grozbæ, strachy, rozmaite & wołania per Vrbem,
Skleporum połupania, & rabowizna domorum,
Handlorum. Targorum, Kramorumquè zawarcia,
Miesczaninorum nec zakazanie biegandi,
Personarum, prowiantuum reuisia częsta,
Gospodarorum, famulorum oppresio cięszka,
Merces & raptæ, immeriti artificumquè labores,
Furtorum domibus genus insatiabile mirum,
Raycorumq; frequens, & szpetna zawarcia Ratuszy,
Claustrorum, atq; domorum rozwalania załosna,
Krowarum baranorum mizerne łupierstwo,
Rurum, Miasteczkarumq; obrocęnia na niwecz,
Non pretium campanarum, & spolia aurea Templi,
Templa occlusa, alti clausus cultusquè Tonantis,

Vrbis, & Suburbiorum deuastationes.

Diruta Templa, & claustra æquata solo veneranda,
(Impietas Hominum, quam tellus horret & æther)
Combusta, excisa & floræ viridaria circum
Ostatek przedmieściarum combustio dira,
Vbogich piwniczarum zawarćia przekupek,
Magnaquè iatkarum wspaniali euersio rynki.
Nil valuere dolosè formidanda subactis
Ciuibus arma repressa penatis munera Martis,
Impia Miesczaninorum przyśięga coacta,
Vrzędorum Suecorum liczba, & titulorum,
Non vary, częsti dobri, raptiquè pośiełki;

Diligentia, artes & factiones Suecorum cum suis militibus.

Et pugnæ, cædes, prædæ, ac incendia, furta,
Munera nec bellatorum placantia corda,
Sermones, promissa, & verba volantia fumo
Baykæ rozmaite, plotki, mendacia tłusta,
Listy, pasquile sproszne, ac mandata superba
Mercedes błazenstwę defraudantia belli,
Szalbierosq; Viros (etenim ars sic luditur arte)
Turpi Szalbierstwęm pleno carmentia ventre
Chłoporum, Procerum, Duchownorumq; piekielna
Statia, pospolita & populi ruszenia Kaletæ,
Quæ fuit ipsa cibus, luctus communis vbiquè
Bacchi & furatæ Cereris nec copia pinguis,
Mobilis & Cererem perfrangens petra lacertis,

Labores, & victualium defectus.

Dum labor, ac industria præstant munus aquarum:
Szkaparum pieczenie non valuere bigosy,
Æstu, frigoribus turmæ, noctuquè diequè

Excubiæ,

Excubiæ, aggreſſus caſtrorum, inuaſio ſzancùm,
Rozmaity congreſſus ſermonesquè, parole,
Bellici apparatus. Exploratores tot non valuere ſagaces,
Mænia non fortalitys ſatis aggeris aucta,
Vrbis non ædes conuerſæ Martis in arces,
Feruida nec tympanorum cuſtodia pulſu,
Nec non Vrbis tormentorum bellica claſſis,
Cuſtodia Bellica. Hoſtes non vexilla docentia turribus altis,
Trombarum ſonitus, ſtraſzne wytrąbięnia trwogi,
Non vrbis dzwonorum mæſta ſilentia captæ,
Vartæ, Klatki rynkovve, Kołatka, grabarka,
Rozmaite figle, chyrchele, ehu omnia darmo
Attamen inuiti neſcimus quomodo gratam
Linquimus exoſi cunctis Vrbem, atq; ſodales,
Nec valuit glacies, imber, nix, frigora, ventus,
Non ventris diuturna fames & turpis egeſtas,
Obſidione Vrbis non rapto carcere prædæ,
Martis, Bellonæ, Vulcani maxima cura
Profuit, o, Dœmones nec ſolertia veſtra,
Fruſtra fuit labor, & ſumptus, ſpes, omnia fruſtra:
Indignatio Tubicinis. Hic aduenturum Mundi per ſecula finem
Expectabamus, fracta eſt ſententia noſtra:
Auſpicys tantis, tantisquè laboribus vlla
Pacta, neq; vlla rei concordia publica floret,
Oh labor, oh dolor; ah maior quis; dicite, nempè
Gens vna hos potuit ſimul extirpare labores,
Et nos ad veſtras inſanos pellere ſedes:
Ah pudor infandus toto celebrandus in orbe,
Quis credat Virtus Procerum, an fortuna triumphet?
Tubicen tacet, Diaboli lætantur. Tunc ſiluit lachrimans fixus rabie, atquè pudore
VVeſeli Diabli z tey ſprawy dicere cogunt
Minoſſus piekli ſłucabat Sędzia, zarazem
Et iuſſit ſądos wozno obwołare pobiedzie,
Inſtigator adeſt ćiało ſitus vndiquè gębis,
Iudicia Infernalia contra Suecos. Ogonibus wielkis Iuriſtæ & millia centum
Paſczekis inſtigantes, defendere nullas
VVpiekle licet cauſas vlli pod vtraczenia garli,
Inferni niski prawas, magnioſquè papiros
Smiele wyſtępkorum monſtrant gentis iniquæ,
Vt pote ſint ſprawæ gorący criminis omnes

Abſquè

Abſquè mora, gadkiś, figlis wſzelkiſquè piſantum
Prędko ſądzanæ, proſto katiſquè remiſſæ
Piekleidis, totos rabouauere ſakomi
Nam Sueci zamkos, oborás, atquè Kámieńcás,
Sklepones zeláznos, pokornaſquè piekárnás.
Tum petit impatiens ſimul an cecidere POLONI,
Et quot trux Dœmon fundens ex gutture flammas,
Sed Tubicen tacuit ſuſpirans pollice cœlum
Indicat hos cunctos cæleſti ſorte potitos;
Infremuêre Dyabli, gemitumquè dedere tremendum,
Ac infernales echo ingemuêre cauernæ;
Peroratio Authoris ad Animas Polonorum in bello defunctorum. ILLVSTRES ANIMÆ Sueca, quêis clade ſecunda
Pro CHRISTO, & PATRIA mors corpora merſa cruentat,
Dum mortem, veſtraſquè coronas Tartara lugent
Flebilis haud obitus veſter, nec funere dignus,
Funera ſiue ſient non ſunt lachrymanda, redempta
Pro PATRIA extinctos clamat vos Gloria viuos;
Defuncti CHRISTO Cælis obiere micantem
Lucem, his lux æterna manet, quêis ſanguine cælum
Martirio diuo, empirea & quêis ſcanditur aſtra:
Non mors, quâ vobis fulgens modò vita paratur,
Nulla necis tumulo, veſtræ ſed cauſa ſalutis
Sculpatur, pia cælos pugna deditque beatos
Omnia vos faciens ſuperis per ſæcula tronis;
Pro tumulo erecta eſt vobis memoranda columna
Florentem prætendens veſtro ex funere palmam:
Saluete Indigetes, cæliquè è parte ſacrata
Vnanimi ſupremum voce rogate Tonantem,
Victricem vt PATRIAM, ſocialiaquè arma ſecundet:
Authoris in Suecos inuectiua. Vos triſtes Animæ lachrymate Acheronte ſepultæ,
Vos Sueci æternûm paſſuri damna dolorum:
Aurea Templa DEI (ah ſcelus) & combuſta Potentum
Splendida tecta dolo, innocuus ſanguis, ſine cauſa
Funditus euerſæ gentes, ac oppida, clauſtra
Iuſtitiam poſcunt vbi Mundi eſt nulla poteſtas,
Author alloquitur Suecos. Gratia, Finis, Spes, venia, immutatio nulla
Linquite iam Sueci bellum, iam linquite LECHOS,
Belligerum finis mors eſt, poſt funera luctus,
Sæuitiæ, & cædis tota eſt ars peſsima Martis:
Cernite Sueciadæ poſt mortem prœmia veſtra,

B Iuſtitiæ

Iuſtitiæ ſi digna ſequuntur prœmia factis;
Omnipotens tandem veſtras decernere culpas
Non prætermittet: Quid? puras dicite cauſas
Cur REGNVM ex pace inuaſiſtis? dicite corde:

Obiectio Authoris in Suecos.

Hæc intacta fides? pacta hæc Prutena colenda?
Non hoſtes, protecturi ſed Regna petiſtis;
Candida num prodeſt Regno protectio veſtra?
Proh ſcelus horrendum, impietas extrema malorum,
Quæ fuit offenſa, in quo vos pia Lechia læſit?
Quæ fuit Imperij Romani iniuria vobis?
Quæ fuit & Danicæ vobis iniuria Gentis?
Veſtros horreſcit cineres, & ſancta rubeſcit,
Increpat Auſonia, & flet adhuc ſua vulnera Tellus:
Ergo licet ſolis gentes inuadere vobis?
Cauſa, non cauſa Europæ & cauſam eſſe malorum?
Vrbi num denuò, Templis, & Ciuibus alta
Seruaſtis verbis, ſcriptis & pacta timenda?
Frangere ſed quoties, quando aut promiſſa tueri
Sueciadæ vultis? Quid recta mente poteſtis?
Frangite iam ſemper, pacta & defendite nunquam,
Ignem conſeruant vobis & Tartara ſemper,
Omnipotens nunquam Cælum, benè dicitur, omnis
Quam ſocio dat menſuram obtenturus eandem.

Excuſat Author Suecos.

Forſitan at ratio pugnat, quod fortior altas
Bellorum cauſas, & leges imperat enſis;

Impugnat Author Excuſationem.

Enſibus, & caſtris cunctis eſt fortior ipſe
Impia bella DEVS frangens, vertenſquè Monarchas,
Flectit Alexandros, Ciros, diroſquè Tirannos,
Concutit ad libitum magnos in puluere Reges:
Noſcite corde DEVM: forſan iactabitis vltra,

Excuſat Author denuò Suecos.

Quodue vocant audaces, pellunt arma togatos,
Et fauet ipſa ſimul fortuna audacibus audax;

Impugnat Author Excuſationem.

Fruſtra tegit fortuna audaces, iuſta triumphat
Ex bello tandem, morte, ac ex ſanguine cauſa,
Sanguinis iniuſtè effuſi dant æthera pænas;
Audio ſed denuo veſani pectoris iras,

Excuſat Author iterum Suecos.

Quod non eſt aſpernenda experientia Mundi,
Oblatam nè temne vicem, ne tempus omittas
Sume capillatam frontem ſcripſere Priores
Et docuere arma, haud latitans occaſio ſeſe

Rurſus

Rurſus aget talem, cape, ne poſt terga recurſet,
Sic Bellona docet pugnæ præcurrere laudem;

Impugnat Author Excuſationem.

Non caſu aſſumuntur bella, timenda ſuperſunt,
Iuſtitia bellum, cælum ſtat totus & orbis;
Fæda Machiauelli ſuperabunt dogmata tandem

Excuſat Author iterum Suecos.

Veſtro peruerſas Regno pandentia leges,
Vt noſcunt nullum, & parcunt nulli arma ſodali,
Arma fidem, caſus, ſic nec victoria ſeruet,
Vincitur arte, dolo, iniuſtè, laudabile ſemper;

Impugnat Author excuſationem, & fidem celebrat.

Ipſe fidem Rector rerum dum cuncta crearet
Rebus firmauit cunctis, ſibi cuncta creata
Firmauitquè fide: Tellus, Sol, Sydera, Pontus
Æterno ritu Factoris iuſſa ſequentes
Non-ne fidem Factori iuſto munere ſeruant?
Annuit Omnipotens lunam, ſolem, Ætheris aſtra
Tranſitura, fidem nunquàm alta mente manentem;
Et celebrata magis ſignis Diuina talenta
Non placuit firmare DEO, ſola Iride cælum
Colluſtrans fidei firmauit fædera nobis:

Author de fide aßerit cōtra Suecos.

Ipſe fides DEVS, vnde fides debetur & omni,
Prima DEI Lux, & Lex; amiſere Parentes
Hanc noſtri ſemel, hinc miſeri periere, ſimulquè
Fleuerunt Homines, flebunt & lege Tonantis,
Mortaleſquè luent Mundo per ſæcula pænas:
Omnibus eſt ſeruanda fides, ac hoſtibus vnquam
Frangenda, ipſa fidem ſeruant animalia multa,
Ipſe fidem Dæmon ſeruat ſtipulata recenſens,
Dæmone perfidiores nobis eſſe licebit?
Hoc docet ars magicis, quamquàm extirpanda per ignem;
Enſe, & Iuſtitia meritò ſic bella geruntur,

De Fide, & Iuſtitia.

Iuſtitia, atquè fides ſociali tramite currunt.
Prœmia virtutum, vitiorum & pondere reddit
Iuſtitia armata, altitonantem & fulminat enſem:
Tolle Homines Mundo, quos non iuſti arcet imago,
Tolle magis, quêis diua fides non pectora firmat;
Iuſtitia, atque fides Homines, & cuncta gubernant.

De Bello Iuſto.

Proſtratæ Parti fulgent ad ſydera palmæ,
Et fulgent iuſto ex bello præconia ſemper,
Gloria victrici, clariſsima munera ſurgunt
Ex bello iuſto, cunctorum certa corona

Omni

Omni fortuna iustis sic vincitur armis:
De Bello Iniusto. Iniustis armis rarò Victoria creuit.
Impia quadraginta annorum prælia, clades,
Et Germana docent bella, atquè Bohemica castra
AVSTRIACVM sanctum, ac iustum inuadentia sceptrum,
Exitus armorum an fuit ex certamine fœlix
Flebilis & docuit Praga, amputata theatro
Corpora Magnatum tandem iniusta arma facessant,
Quiduè parent docuêre satis; non bellica facta
Commemoro prisci æui: sæuos Candia Turcas
Ipsa docet Reges omnes iniusta, proterua
Prœmia quæ nam, quem finem armis accipit ira.
Panditur infereis Ducibus, furijsquè triumphus
De eodem. Iniusto ex bello elogium, ac simul atra rapina
Plutoni, sæua & panduntur limina Ditis:
Cuncta mala iniusto baccantur barbara bello,
Impietas insanit, perfidia Ebria sæuit,
Nil magis infensum cælestis curia punit:
Horret Gens humana, horrent viuentia cuncta
Arma iniusta, horrent & Mundo cuncta creata,
Horrent iniustum bellum vnda, solum, ignis, & æther.
Author Suecis obicit excessus, crudelitates, & oppressiones omnes. Sin numerare licet vobis, sin reddere damna?
Sic valuit pietas populis succurrere fessis?
Sanguineas extorsistis sine vulnere guttas,
Omnia nostra prius sudore, & sanguine PARTA
Pulchrè transmutastis vestra in perfida RAPTA.
Vosquè fugæ titulo populis absentibus, vlli
Parcendo, totum arripuistis, dicere furta
Hæc quis nam posit? cape quæ sub gurgite pontus
Et quot naufragio cælat, tot callida cæpit
Suecorum sitis, imæ non abscondita terræ
Tuta fuere, iterum propter vos exuit ossa
Nobis continuò ipsa cohors Prætoria pelle;
Ac potuit nil paupertas, suspiria gentis;
Sed nec finis adhuc, domibus calcamur ad aurum,
Perpetuaquè rota inferni vexamur inermes:
Insuper ad victum, vestes, & quidquid ad vsum,
Aut luxum vultis, iustum extorquere videtur
Ciues, & vos, captiuos, armentaquè, seruos,
Quadrupedesquè, canes, agnos tutare necesse est:
Vallorum

Vallorum incessantes, corporeosquè labores
Viquè coacta in nostros exercere potestas
Indiscreta iubet legis vestræ ira nefanda,
A quibus vlla dies, condonant nec Festa quietem.
Excubias nocturnas, multa, & multa dolenda,
Noxas, atquè pericla, & verbera, vulnera, verba,
Et tristes taceo vini, furiasquè minantes
Quarum nunc mente æternus transigit horror:
Quiduè domorum immanis dilaceratio poscit?
Quid clamant in vos claustra, & cænobia, Templa
Dilacerata, & equorum tetro stercore claustra
Sancta profanata, ac rabiem lugentia vestram?
Hæc nam pacta sacra, hæc vestris stipulata sigillis
Relligiosè scripta canunt reprobanda per omnes?
Dedecus æternum Cracea quod prodijt arce
Hæc data vestra fides voluit? cunctisquè POLONI
Imperij in vestrum seclis propensio Regnum?
Vrbicolarumquè argentum, hæc nam seruitus ipsa?
Ciuibus, & rebus sacris vos omnia tuta
Verbo hoc Relligiosè confirmasse, videmus
Omnia sed scriptis vestris contraria facta,
Vnde fides Suecum iugulata, & sordida torpet.
I modò disce Orbis miseris suffragia ferre;
Talia diua dedit nobis Protectio Suecum:
Ah fera Sueciadum crudelis pectora gentis:
Multa scelus, nec dira minus pessundat egestas,
Has duo si iungas, cunctis mala cuncta poposcent;
Tertia si accedat feritas Acheronta mouebunt,
Tres fugient Erebo timidæ, immanesquè sorores.
Author prosequitur in Suecos. Nil possunt muri, portæ, nil testida ferri,
Furandi mira ars Suecorum, lumina mille
Non centum custos Argus si pandere mallet
A suecis formosam non tutauerit Io,
Integra si vellent furari armenta latrones
Amittent mille Argi quisquè & lumina mille:
Gens celebris furtis, fur dum suspenditur, alter
Carnifici suecus funem furatur eandem.
Non vos concipiunt Veneris, non vincula sancta
Aut vos parturiunt, gestant nec viscera Matrum,
Dulcia non puro seruant vos vbera lacte,

Ære

Ære alieno vt ſeruetis vitam, innocuaſquè
Aut ſitiatis adhuc vitas, Hominumquè cruorem;
Eſto grauis ſit paupertas, aliena recuſat
Ipſe decor; viuendum eſt ingenio, atquè labore.
Sunt immortales Animæ, immortalia noſcunt,
Cur ſine menſura Mundo mortalia quærunt?

Author proſequitur in Suecos.

Diſcite mortis opus, fertis ſi pignora mortis
Diſcite vos ipſi miſeri quod voſquè docetis,
En manet alta dies vobis, & certa ſuperni
Decreta ex morte æternum manſura per æuum:
Porrò nulla mori vobis dilatio tollet;
Non æris, cupri, veſtras ferriquè fodinas,
Mors timet & veſtros ſcopulos, ac horrida ſaxa,
Sat veniet miſeranda dies, qua dentibus atris
Atrox bellum, & bellandi damnabitis artem
Pauperie interfecti furtis, atquè rapinis:
Infælices, ſi non vos mala poſthuma terrent,
Perpetua à bello aut non frenat Gloria cæli.
Certior vna ſalus Homini ſola vna voluptas
Corde timor Domini, Domini ſanctiſsimus ardor
Diuitiæ hic ſortis, rerum, ingenij, Alpha, & Omega.
Linquite iam Sueci bellum, iam linquite Lechos,
Belligerum finis mors eſt, poſt funera luctus;
Damna DEVS violenta odit, cælò omnia luſtrat,
Et crebrò punit viuos: veſtra agmina numue
Delitijs cæli exultant, & ſorte fruuntur?

Damnanarrat Author ex bello Suecis emanantia.

Cælum, Sarmatiam, Spes, & belli truculentos
Sudores, Natos, famam, Vxoreſquè, Penates,
Fœdere coniunctos, affines, atquè propinquos,
Arces, theſauros, ædes, Vrbes opulentas,
Furtiuas prædas, vitam, vitæquè ſalutem
Amiſiſtis colligite ergo lucra laborum,
Si non ſufficiunt, ſat reſtat iter, mare, venti,
Nec finis: Veſtrum plorabit cætera Regnum,
Quod deſit, & ſeruile opus idpſum tollere diſcet:

Liuonia deuaſtata, & alia Ditiones.

Et moſco miris euerſa Liuonia damnis,
Deplorant veſtro peruerſo iure vocati
In nos totquè Duces flammis, & cladibus aucti
Regna ſua ac Vrbes celebrabunt nomina plantu
Veſtra cœternos lachrymis manſura per annos;

An non

An non dupliciter condignus ſanguine ſanguis
Pro morte & mors, pro flammis & redditur ignis?
Ex prædis prædæ veſtris, ex vulnere cædes
Vobis, & ſocijs redduntur, ſpernere ferrum
Audet vaginas ipſorum corpora poſcens,
Nec vomit immenſas flammas tot dira charybdis,
Quot vaſtant veſtris Vrbes, & prædia, campos;
Sic Tranſiluano menſura, & pondere creſcunt
Fortunæ, & belli ludus, promiſſa beata.
Fædera Suecorum diſcant, & ſanguine diſcant
Iuſtitiam, qui Iuſtitiæ contemnere vires
Arma dolo cæci veſtra execranda ſequentes
Alterius cupidi veſtris ſunt fraudibus auſi.
Tartara ſunt Sueco peruerſo milite plena,
Militibus, populiſquè alijs vos cedite ſaltem
Vos Acheronte locum, orco certas linquite pænas.

Tubicen Suecus, in Inferno denud incipit loqui.

At Trębácz chudzina dymo czarnáwus, & ora
Czarna ferens ſzátános alloquitur niger omnes,
Przymuſzábánt ſczerze referre latentia facti,
Et ſczerze oſtátek belli, finemquè malorum.
Mille acies germanæ, & ponto mille carinæ,
Ferrea Pruſſorum, & Dænaum certamina centum
Ludus erant noſter, Germanica mille Trophea,
At zbroynos Vſzaros, Quárćiánáſquè Phalanges,
Et pulchra odzianam (narrabat) veſte piechotam
Conſpicere vt licuit, riguerunt oſſa tremore,
Vidimus & Martem brodá, fuluaquè micantem
Noſcimus ipſum cæſarie, at czupryna reuerſa
Indicat alta mala, & mortem, ſmutnámquè godzinam.
Cherchelis koło muros certare licebat
Iák ták, nam arte, dolo Græcos, Spartamquè, Mycenam,
Gentes, & Populos, cunctas conuertimus Vrbes:
Szkodá polu cum Quárćiánis, párſzywa nádzieiá,
Smierć gotowa náder cunctis pewniſsimá zgubá
Haſtida ſericeas mirè rutilantia flammas

Narrat Tubicen Pompas, & Decus Militiæ Polonorum.

Grande decus belli, argento, varioquè colore
Quid memorem? pelles tigrum, pennaſquè decoras,
Atque armatos Heroës, plumiſquè minantes?
Æquis ſzablas, obuchos, oſtroſzquè páſáſzos
(Łn mea gębá docet ſzabſæ mocz, atquè ruinam)

Tartareos

Armorum diuersa genera Polonorum.

Tartareos fukos quis nam immanesquè sagittas,
Et pistolettos, tarczás gladiosquè, securas,
Páncerzos, toporos, hastatasquè bipennes,
Mortiferasquè roattinas, mieczosque tremendos,
Scuta, elmos, armorum quis genera horrida cuncta
Lechiadum numeret? citiùs vide sydera cæli.

Ornamenta & pulchritudo equorum Polonorum.

Quis nam gemmatas vestes, & equippia equorum,
Magnanimos quis bucephalos, quos inclita tellus
Innumeros nutrit pro Marte, & morte creatos?
Quorum sarmaticas ceu sunt fæcunda per oras
Germina, sic equitum, bellatorumquè bogatta
Fertilitas, stroynosquè pari splendore Rycerzos,
Sint licet immensæ Niemcûm, pysznæquè kráinæ,
Kudlátûmque ferant quamuis portenta frisorum,
Ráytárum ognistás licet ostententquè Phalanges,
Parturient nunquam: Caualeris sunt quoquè tantis,
Alcidisque suis sunt formosissimæ Iolæ;

Mulierum Polonarum pulchritudo.

Est vrodziwarum pulcherrima forma Damarum
Respondentque suis Theseis śliczne Ariannæ;
Suecarum zgniłosque trupos, fecemquè babarum
Quêis superant, ridentque breues, sprośnásque Niewiástás.
Tempus erat piosnæ Lechi dixere kolendam,
Addita sunt Mięsopusty solemnia pinguis,

Conuiuia, & Solatia Suecorum in Vrbe, & Potationes Vini Vngarici.

Vino dum fuimus læti post pocula vasta
Baccantis Vini, quod mox lætissima corda
Extollit super ac atroces nubila curas,
Nectareos melius succos opulentia Bacchi,
Tota saporatos nec condit Candia dulcis,
Luxu epularum cum Cythara læti omnia ventri
Gaudia danda putamus formosisque puellis,
Pro quibus in mensis vitam, arma & cuncta vouemus.
Propinare iuuat, vitam & superaddere votis,
Perdulciquè mero totas transcurrere noctes;
Soluitur interea linguæ sat multa loquentis,
Et resecatur captiuæ facundia mentis.
Est inter bibitores disceptatio feruens,
Quæ Mater Bacchi, Germana, an Terra POLONA:

De Vino & more bibendi in Polonia.

Hospes defertur vinum huc, Germania Mater,
Lechica sit tellus potandi splendida Nutrix;
Fortitèr hîc bibitur, tractantur fortius arma

Ebrius

Ebrius & Mars, & Bacchus bellator inermis
Armis interdum, & Vino sua munera miscent.
Læti feruenter bibimus, Pánnásquè Krákowskás

Korea Polonidum.

Vidimus egregiè tańczántes, atquè poważnie,
Tańczábánt, flebant corde, ac aspeximus illas
Tańczos, atquè krotofilas nie smácznie ferentes,
Tumquè suos lachrymando suspirasse POLONOS:
Fælices lachrimæ nostrarum exordia mæsta,
Interitu nostro vana ehu solatia plectri
O verè profligastis, nobilisquè choreas:
Non laribus nostris, & vestris fundit amænis
Non lachrymas Vxorum nostrarum genus omne
Ehu non fundit tales, irreparabile damnum
Perpetuò ipsarum vexabit corda dolentum,
Vestrum sed tandem concludent gaudia luctum

Comparatio fortunæ Mulierum Polonarum & Suecarum.

Et placida omnipotens reparabit gaudia cordi.
Amissaquè diu fortuna redibit amantum,
Illas mœrentes præsit, non amplius illis
Prodiga sanguinolentis, tantum irata redibit,
Abstulit amplexus vltra mors, oscula tumba.
Tympanidum stipata cohorsquè, tubæquè canoræ
In nos intonuere ad fortes vsquè Britannos,
Gaudia prætermissa, melos, symphonia, vinum
Vulnere conuertuntur, & in certamina, mortem:

Numerus, & fortitudo Militum Polonorum.

Ac veluti tangens vasto mare limite cælum
Innumeros liquido nutrit sub gurgite pisces,
Limite sic Regnum immenso cælum vndique tangens
Innumeros Homines nutrit, gymnasia Martis
Vna quibus cura est, sors vna, propago, decus, nec
Abstinet à bello puer, & veneranda senectus.
Srodze biunt equites, Heroes srodze POLONI
Skárádnaś dant absquè vllo, discrimine ránás
Rąbántes głowum, hastis rąbánt pectora prosto;
Res ibi concordant Martis cum nomine Mortis.

Prosequitur Tubicen, & pugnas narrat.

Inualuere neces, fera sè certamina pellunt,
Cladibus assurgunt clades, & funera poscunt
Funera, pugna fugat pugnam, nouiterquè cruenta
Acrius infrenant, mactant Bellona Furenti
Cuspide belligeros, mactat Mars acrius vltor.
Interea necibus, belli simul omine fracti

Fractores

Pacem Sueci requirũt.

Fractores Pacis Pacem depoſcimus vltrò
Hoſtes corde, metus ſed cautè talia mandat
Alterius ſtudio, belli tamen exitus idem.
Aſt vbi præcipua Vrbs terna obſidione tenetur,

Poſt obſidionem Vrbis, narrat Tubicen oppreſſiones, & inſultationes Suecorum varias in Ciues.

Tempora longa dierum, nec quid frigora poſſunt,
Arte, dolo certamus, vafra mænia fraude
Tutantes, iterum Ciues torquemus ad aurum;
Et dum non licet in Lechos extendere vires,
(Aggredimur faſtu, & diſcedimus vrbe Leones,
Sed lepores crebro ſub nocte redimus inermes)
Tunc rabiem in Ciues, & Clerum expandimus, inde
Templa, domus, ſacratas & concludimus aras,
Carcereaſquè domus fletu complemus, onuſti
Languenti extortum populo potamus & aurum.
Sint paſsi Ciues quæ cunctis impia rebus,

Rationes, & probatio oppreſſionum in Ciues, videlicet ex defectu ſolutionis Militibus, & ex libertate eorum in Ciues.

Edoceant externos hæc, geminoſquè per Annos
Publica nulla fuit nec parua ſolutio nobis,
Suſtinuiſſe feræ mortis, Martiſquè labores
Nocte, dieque, gelu, pluuia omni tempore caram
Aduerſis decuit vitam expoſuiſſe periclis,
Credere quod velit vllus inexorabile factum,
Præmia noſtra fuere cui, & ſtipendia belli
In Ciues libertas, atquè licentia ſola;
Spernimus ad placitum, furato ſoluimus auro
Et nobis nos ad libitum, ſaturamur amaro
Craciadum luctu, Suecis vindicta, voluptas
Vnica quæ feſsis nobis præcordia mulcet,
Fæmineumquè decus ſolum intactumque relictum

Iuramẽtum extortum à Ciuibus, & à Relligioſis.

Pænis mille alijs cunctos laceramus inultos:
Ciuibus, & Clero iuranda teterrima prorſus
Immemores Cæli maledicta imponimus ira
Poſſumus in Clerum nil, nam ſibi verba reformat,

Deliberationes variæ variorum Relligioſorũ in Vrbe, in præſtando Suecis iuramento.

Relligiosi conſtantes itidem metuenda
Spernunt & reſtant, populis & ſacra miniſtrant:
Virginis intactæ ſancto Diuina roſeto
Nati, & Christi arcana fouens magnus ſacer Ordo
Primus Terrarum orbis, & vnus Doctiloquorum
Dicere nil patiens, ſed nec componere nullam

Ordo Prædicatorum.

Verborum ſeriem, quin immò audire profana
Impatiens pauper diſcedit cuncta relinquens

Reſpuit

Reſpuit in toto & Caluini inuenta Pudoris:

Societas IESV.

At ſacer Ignatii, ſacros qui cælitus ignes
Æternos ſeruat, Mundo quos protulit omni,
Hæreſeoſquè pius pro IESV deſtruit angues,
Ignatii flammis diuinis ignifer Ordo
Hic rabiem primuſquè furens, tetrumquè venenum
Perterrens, lacerans, muros expellitur extra.

Academia.

Palladis, & Phœbi magnorum docta Mineruæ
Alta DEI ſapiens florens Academia Mater
Non iurat, manet, verbis, factiſquè reſiſtit:
Ecce DEVS varias immitens nubibus artes
Zeli, num Suecum turrem non deicit altam?
Obſtitit vt potuit Plebs, quam tandem impetus, arma,

Ciues reſiſtunt, tandẽ coguntur ad Iuramentũ.

Exilij terrorque nouus, gladijque furentes,
Natorum, Vxorum ſors, mercimonia, furta
Dicere nil mente, at labijs confuſa coëgit,
Et verbis Ciues iuramentum vltro fatentur,
Sed vi, ſic Sueci credunt extinguere verbis
Augent quæ vim, nam cogit violentia verba,
Atque noua vi fit denuo violentia maior,
Nec iurata valent, cogit quæ ſæua poteſtas,
Dumue ſuas laudes credit veſana ſuperba
Sueciadum Gens Vrbis iuramenta nefanda,
Improba non noſcit ſua vi periuria cordis.
Hæc Caluiniadum lex deformata reportat
Encomia, & Palmas, belliquè infauſta trophea:

Oppreſſiones Suecorum in Ciues, & Relligioſos.

Fundimus omne genus immanes impietatis,
Fæmineos ſæpè ac ferro depaſcimus artus,
Sacra, Sacerdotes, Diuos, contemnimus aras,
Claudimus Eccleſias, iniuſto carcere ſacros
Vexamus Patres, vexamus carcere Ciues,
Et magis inruimus perterrent dum agmina muros.

Sueci putant de diſceſſu, & de fuga.

Tandem terror abire monet, culpa atra retorquet
Pectora, ſperatæ cognoſcimus omne ſalutis
Auxilium eſſe fugam, ſed ſpes illuditur amens,
Diua fuga ipſa docet finem, dulcemquè medelam
Terroris, certum noſtri finemquè pericli,

Fugere non poſſunt.

At retinent hoſtes, peccata, odium, vltio, clamor
Sanguinis effuſi, & furtorum, incendia, prædæ,
Læſa fides, ira, & tandem omnes nomine culpæ.

C2

Quis

Quis fugit à pœnis culparum? crimina nullum
Insontem linquunt, post sè magis vndiquè pænas
Ipsa trahit fuga; Virtus, Pietasquè superna
Non fugiens, quin fixa cruce alto sanguine cæsa
Expectat, cunctis leuat atquè pijssima noxas,
Nec patitur fugientem sacro stipite fixa.

Dæmones in Inferno piè loquentem Tubicinem increpant, & in Satyrum conuertunt.

Perfide quid loqueris? num inferna gementia cernis,
(Tunc Dæmon) spernis stygia ac ardentia nostra?
Sperneris spernens, dixit, tunc cornua fronte
Sursum extolluntur misero, crescentia tangit
Ipse manu tremefactus, rursus & hispida mento
Incultè creuit rugis absquè ordine barba,
Caprigenumque pilis, & forma corporis ambo
Subsistunt femora, abscidit subito vngula plantas:
Vertitur in Satyrum Tubicen, & fit tuba sæua
Pastorum, pecudumquè sonus siringa canora:
Deflet respiciens ipsum se terquè, quaterquè,
Dæmonides rident, flentem dictisquè lacessunt;

Dæmones Tubicinem in Satyrum versum irrident,

Faunorum Princeps tu verba nocentia nobis
Linques, edoctus, stygiæ siluæquè colonus
Frondibus, arboribus, seu fixos stipite fructus
Queras: Suecorum sed fare extrema, precatur
Vir Satyrus primam poscens in corpore formam,
Et certant lachrimæ verbis, & cornua crine:
At Dæmon, disces nobiscum linquere nugas
Aut audes Erebi solus tu spernere Regna?
Flet Satyrus, loquiturquè, timens peiora repellens.

Satyrus loquitur.

Tutela, atquè fide, verbo, quæ cepimus arte,
Oppida, vicos, regales comburimus arces:
Fraude acquirimus, has denuò Vrbes robore dextræ:
Dextræ quid dico? paucas, quin robore nullas:
Arte, dolo Mundum, cæli vi lædimus astra.

Diuisio Regni à Suecis frustra facta.

Constituunt nostri tandem tres fœdere Reges,
Vnum Prussorum, vnum Maiorisquè, Minoris
Vnum Sarmatiæ, & credunt concludere bellum:
Insani, vestrum est falsos distinguere pisces,
Illud sed Regnum non, nil ibi prorsus habentes.
Iure tamen cedunt aliena, sed ordine falso;
Ordine tum falso regnabunt, sanguine, cæde,
Atquè fuga dementes Regna, & sceptra capessunt,

Illis

Illis nec dabit ipse DEVS sua posse tueri,
Hoc iustè sequitur, lex hoc disponit ab alto,
Et leuis est veneranda DEI doctrina salutis,
Quod tibi non velles reddas pro tempore nulli,
Nascimur Adami primeuo corpore cuncti,
Propria sæpè amittunt & qui aliena sequuntur.

Posnaniæ Status.

Iuribus, ac sceptro incerti Posnania tristis
Linquitur armorum sæuis obsessa catenis.

Cracouiæ, & Suburbiorum deploranda deuastatio.

Post modo barbaricis cæci ira gentibus almam
Cedimus insano perculsi mente furore
Pulchro Cracouiam sceptro, exutamque corona;
Ædes, egregios hortos, ac intus; & extra
Claustra solo æquantes, excelsa Palatia, Templa,
Pompas Craciadum, ornamenta insignia Regni
Diruimus noua reddentes incendia Troiæ
Post data nocturnis immensa suburbia flammis.

Tacet Satyrus, & detestatur.

Hîc denuò tacuit dictis non lassus, at ira,
Respiciensquè pilos ortos, vnguesquè caprinas
Cornua tangebat frontis, verbisquè dolebat
Formam detestans mutatam Acheronte profundo.

Author Cracouiam introducit admirantē, & dolentem.

Cracouia interea flammis, & fessa ruinis
Stemma potens bello, bellorum viribus aptum
Priscum Stemma suum spernebat, & arcem
Turribus enixam trinis, portamquè patentem
Aspiciens hosti Sueco, clausamquè POLONIS:

Improperat Author Vrbi.

Fælix, si commutasset sors ordine portam
Vt prius Vrbs restares, alta suburbia, Templa
Delitiæ, restarent horti, Ædesquè nitentes:
Ac vbi iam stabant mutæ, vacuæquè per vsum
Turres, has Sueci instruxerunt plenius, Hæc spem,
Diuam seruat & illa fidem, ista & fortia Martis;
Mente prius Ciues seruabant, turribus ista
Nunc Sueci seruant, seruatur fortior ac Vrbs,
At violata deflet, queritur suspiria pandens
Carcereas patiens tenebras, & milite septa,
Tristes alloquiturquè suos modo languida Ciues;

Author introducit Cracouiam conquerētē, & suos Ciues alloquentem.

Serò loquax, vtinam prius Vrbs affata fuisset.
Templa, Senatus, Doctores, Ciuesquè valete,
En morior vobis, & quorum nescio causa:
Noscite mè Ciues, caram mè noscite Matrem.

Decessit

Decefsit ſiquidem fulgor non corpore virtus,
Decefsit forma, ehu nobis conuerſa ruina
Cuncta polo; Nunquam nos vna ærumna flagellat:

Cracouia ruina.

Tempus edax moles flectit, conſumit & ignis
Inſcius ipſe alias, ſubuertit plurima Suecus
Templa, Domos, Hortos, & puluerulenta recumbo
Forſitan antiquum nunquam ſperatura decorem:
Paulatim mihi reſtabunt vix mœnia circum;
Iſta ſimul pereant, ſi ſæua reſiſtere noſtris
Audebunt, Templa, Arx, Matris ſed Templa MARIÆ,
Innocuæ Cleriquè Domus, Collegia reſtent,
Hæc quæ ſunt clauſtra, atquè cohors Prætoria reſtet,
Reſtet dimittens infenſa flagella crumenæ;
Mœnia non curo, læta ſi ſorte inimicos
Victores longum debent tutare per æuum:
Et pereant reliqua; Ecquid? Nos peiora mouere

Cracouia dolor, & indignatio.

Non poſſunt magis, autuè diutius ipſa dolendo
Vulnera magna pati, ærumnas perferre cruentas
Non potero: Ergo æterna ſpe cruciabor inani?
Debeo captiuos, ablatas vndiquè meſſes
Perluſtrare diu, armorum ſeu triſtia ſemper,
Anue meæ Gentis trenos (plorabile totum)
Infandasquè pati prædas, & militis iras?
Vtquè iecur volucres, ac pectora Tytia roſtro
Scindunt impaſto, nobis inuenta Gotorum

Improbat Suecis noualia ficta typis extradita.

Armorumquè noualia atro mendacia faſtu
Cor lacerant, varijs mentem terroribus implent
Æratiſquè typis populis impreſſa videnda
Sueci ludibrio noſtro falſiſsima promunt,
Nec datur ipſorum falſis obſiſtere quidquam,
Imperat armorum petulantia iuſta coërcens:
Infamis vafræ pudor, ô, dementia gentis,
Promunt falſa typis, mandata, ac iuſſa POLONIS,
Qui pellunt, mactant illos, ac vndiquè claudunt.
Sola diuturna, & fallax ſpes terror abyſsi
Fit nobis, extrema & cordis vulnerat intus,
Ehu ſola infandos patior confoſſa dolores,
Vt magis excruciar poſſum mea caſtra propinqua
Cernere, fruſtra tamen, ſiquidem ceu Tantalus alter
Fato, & ſpe crucior: flumen, præſentia poma

Et

Et mihi proximiora queunt compellere pænas

Cracouia queritur de inani militarum ſuarū auxilio.

Adueniunt, diſcedunt, & redeunt mea caſtra,
Diſcedunt, veniunt, diſcedunt, ſtantquè, minantur
Et mihi promittunt hinc, ac hinc caſtra ſalutem,
Diſcedunt, cogunt, & deſperare iuuamen
Perquè duos annos cruciant nos; fercula, dona

Narrat Vrbe Suecorum furtunas, & inſultationes.

Hoſtibus interea meſſes, & pabula, nummos
Ruricolæ ducunt hoſti, Sueciquè triumphant
Læti indulgentes epulis, vino, atquè choreis,
Et magis inſultant ſitientes ciuibus aurum,
Et noua perluſtrant nobis incendia ſemper
Implentes noſtros armentis ſtramine muros,
Mæſtos Ciues, & diris languoribus ædes,
Cum caſtris populo creſcit vindicta, meorum
Atque nouis crucior pœnis dum caſtra recedunt,

Cracouia conqueritur, & iraſcitur.

Ergo continuò morior, mihi limine mortis,
Et vitæ morienſquè mori, nec viuere poſſum.
Expectabo diu? an ſperans fruſtrabor ad æuum?
Anuè magis cernam mecum ludentia caſtra?
Caſtra Gentis riſum, nobis linquentia planctum.

Narrat Cracouia ſua Encomia.

Non ego ſum Princeps, non Vrbium & vnica natæ
Prima fui ſedes ſolij, Virgoquè perennis?
An ego non Regni ſeruo per ſecla coronam?
Num ſine me victrix, num Genſque POLONA manebit?
Cur fruitur meliori me Varſauia ſorte?
Templa mihi proſunt veneranda, & clauſtra, ſacella;
Curia Prælatorum, Palladiæquè lycei,
Arx vbi collucet Martis, Iuriſquè Poteſtas,
Conſultorum magna cohors, Iuriſquè ſupremi
Ordo antiquus, quid proſunt mihi nomina, faſtus,
Si mea cara ſalus cunctarum eſt vltima rerum?
Vt meus, & Regni fuit vno funere lapſus,
Integra colligitur fortunæ machina nobis

Vires & Fortuna Suecorum ex Cracouia.

Viſceribus Sueci noſtris poſuere Gradiui
Conſilia, & ſortem, vires, ſpes, præmia, corda;
Vt ſibi me conſeruarent fecere ſtupenda,
Talia, quæ bellis non viderat ipſa vetuſtas,
Fallitur ingenium, aut ſtudio fallente meorum
Nunc ſine me perijt vis, ſeu ars tota POLONA.

Deſperat Cracouia.

Extremam noſtrum noſcit cor adeſſe ruinam:

Contra

Contra conclusum est Diuina mente Dynastas,
Tollit spem nobis altæ conclusio mentis:

Resumit Spem, & patientiam.

Absit defectura DEO eius sanguine nata
Spes pereat: stet corde, & casu restet in omni:
Iam modo sperabo, & patiar, Proceresq; POLONOS
Tutabit CHRISTVS, toties qui tutat & illos,

Spes, & Humilitas Cracouiæ in DEO.

An veniant, an discedant, scio viuere cæli
Rectorem & Terræ pro ipso sunt cuncta ferenda.
Quidue DEI mihi, quid mentis Præuisio certa?
Dum scio sanguineæ culpas cum pondere mortis

Misericordia Dei contritionem, & Spem requirit peccatorum.

Iam soluisse pium: spem vult, ac ipse dolorem,
Sic ipsi proprium misereri, ac parcere semper,
Et miserescit, nec sine spe miserescere vellet:
Fulgeat immensæ cælo Præuisio mentis,
Seruiat at dulcis mihi sacra Redemptio CHRISTI.

Patientia, & Bonitas DEI.

Tollerat alta DEI nostras clementia culpas,
Pontiadasquè neces passus fuit æthere sumptus
Conditor Empirei, Mortales cur sine noxis
Vellent impatientes atria scandere cæli?

Patienter ferre aduersa vtilitas magna, & virtus Christiana.

Multa pati vna salus cunctis, sed mente serena,
Nec frustra patitur, qui cæli sorte potitur,
Et benè pro Mundi fulgent languoribus astra
Quin immò hos superant æternæ prœmia vitæ:
Felices verò flammæ, quæ crimina purgant
Post obitum, verè fœlix, ô, sanctus & ignis,
Qui purgans noxis Animas has ducit in ædes
Æternæ lucis, palmis, grauidasquè coronis:
Nonnè peroptandus sit, dum sit Ianua cæli?

Comparat pænas Purgatorij cum afflictionibus Mundi.

Mitius at cui, dat leuiori crimina Mundo
Atq; breui purganda DEVS pro tempore pœna,
Sydera dum rident nobis, sol, cuncta laborant,
Obbediunt dum nobis, dumque soluta merendi
Cælica libertas seruit, præcurrere nostras
Pœnas quis nolet? sic & deflectere flammas.
Fœlix flamma Polum referans, ah diuus & ignis,

Afflictiones Mundi exoptanda ad salutem Animæ.

Sed mage fælices curæ, exoptanda flagella
Terræ, pro flammis quæ nobis æthera pandunt:
Aut varijs Hominum pænis mortalibus alta,
Post mortem sacris aut flammis itur ad astra:

Gloria æterna acquiritur per merita & tribulationes.

Ah diues, diues, sed cara est gloria vitæ
Perpetuæ,

Perpetuæ, ipse DEVS Rector, cælique Creator,
Et rerum cunctarum, cunctorumque Redemptor
Æthereos orbes lustrauit sanguine primus
Passus Hebreorum furias, & vulnera, mortem.

Prosequitur Cracouia sermonem ad suos Ciues.

Linquite si morior, voces mihi linquite Ciues
Extremas, datur & fari morientibus vltra:
Non solos natos Hominum, sed fulmine iusto
Nos etiam mutas Vrbes delicta facessunt,
Excandescens peste, fame, igne, & vindicat armis
Iustitia Æterni vos, & nos; Imbribus orbem
Discere Iustitiam docuit manus alta Tonantis.
Conditor ipse tamen rerum vos diligit, ipse
Punit, vosquè probat curis, sacer Omnipotentis

Amor DEI solus in Mundo constans.

Semper amor constans, Hominum omni vertitur hora.
Non angues seruaui non mihi pectore diros,
Sed natos, forsan morti me tradere nunquam
(Si nostri culpam constringunt corda doloris)
Crediderațis, sed citiùs mihi pellere cædem;
Fallimur à Suecis, contraria fata tulere

Insidiæ Suecûm.

Diuitiæ ablatæ sunt, ornamenta recisa
Libertatem amisi, clausa & turpiter angor.
Detestor fraudes, iras, promissa nefanda
Suecorum nostro, & Terræ memoranda theatro:

Peccata Ciuium Cracouiensium, afflictionum Ciuitatis origo, & causa.

Damno meas culpas: quid num? fuit ipsa voluntas
Rectoris Cæli: Tandem delicta luenda:
Peccaui; nostras purgat modo Suecica culpas
Ira latis, parcat saltem vobis posthumus ignis,
Purgant atquè ruinæ, & diræ incendia fortis:
Anni labuntur duo, centeniquè videntur,
Sed damna, & pænas possit num farier vllus?

Improperat Cracouia Nobilibus, & Ciuibus discessum.

O, vtinam non discessissent, mœnia Ciues,
Et Proceres armis longè me sulphure, ferro
Tutassent, starem, starent & prædia, rura:
Discite principio belli discedere nunquam,
Sed seruare Vrbes, & vos concordibus armis;
Non Natura humeris ponit, sed pectore corda,.
Multum mens generosa, ac constans Vnio possunt,
Hæ simul annexæ frangunt fortissima quæque;
Discessus leuis est, reditum fortuna reuoluit,
Omnibus incertus, sine lucro vanus vterquè:

Sperate,

Sperate, & lachrymis mihi vos pia Numina cæptis
Nunc placate DEI, proprium illi parcere: parcet,
Maxima virtutum celebratur Dextera CHRISTI.
Rex pius, & Proceres patiuntur vulnera nostra,
Bellorum finem componunt, atque malorum,
Ipsorumque dolete vices, ingentia damna,
Maiores forsan nostris fortisque procellas;

Iubet Cracouia orare DEVM, pro Rege & Nobilibus, & desinit loqui.

Regis ope, ac ipsorum cuncta onerate potentis,
Dulci & pro Patria votis feruentibus aras.
Tunc ea, quæ rabie digitos inflexit in ora
Plutonis, verbis ardentes protulit iras,
Lustrabat mortis curru dum Regna profana
(Principio assatam Plutonis scripsimus oris)
Illa infernales artes perdocta magorum
Lechea, principium historiæ huius causa, & origo,
Alloquitur rugiens Satyrum, stat libera pænis,
Atquè veru cruciatibus, intersusa medullas
Flammis, vipereisq; nouis subcincta catenis.

Vetula Maga Polona alloquitur Satyrum increpans Vrbē, & Ciues Cracouienses de deditione, & quod Ciuitas fuerit sibi in culpa malorum.

Tanta fides fuit, & spes? sic generosa refulsit
Sanguinis, & belli virtus? sè reddere nutu
Hostilis gentis post plura obtenta trophea,
Postquam Suecorum conatus spernere vanos
Vrbs potuit, cunctas simul ac illudere vires,
Post moles damnorum, post incendia tanta?
Credidit ehu Suecis? ah cur non obstitit ergo
Vrbs armis? potuit verbis: non ne arma silebant,
Et verbis tandem ceciderunt mænia, turres?
Doctiloquos Academia, num Collegia doctos
Non habuere, & num deerant alimenta, cibique,
Militibusque dapes largæ, num pabula turmis?
Non forsan fuit ac armis, & milite plena?
An fuit & longo interuallo fessa dierum?
Certa POLONORVM constans non auxilia, ipsam
Debuit aut non promissam expectare salutem?
Obsidionales leges, exempla monebant,
Atquè tremens subitò lapsurum absque ordine Regnum.
Ipse monebat amor, laus Regni, propria saltem,
Ipse DEVS dederat cor, dextras, mænia, ferrum.
Vrbem cur Sueci tutant, cur tempore tanto?
Indica: Non Homines sunt Sueci, vt sic ue POLONI?

An

An Sueci nostrum Adam non habuere Parentem?
Fare, age, quidue siles? quid mente reuoluis inepte?

Respondet Satyrus, & defendit Vrbem.

Tunc Satyrus: Virtus forsan tua defuit alma:
An voluit, potuit ue diu defendere fortis
Vrbs se, non locus ista petit, meliora putanda.
Parcendum factis aliquando; Intentio peccat,

Excusat Innocētem intentionem.

Nixa bonis debet laudari intentio rebus,
Sæpiùs & contra mentem rerum exitus extat,
Nec mesti insontem perterrent exitus ipsam:
Mens ignara mali fælix, & casta pudoris:
Ipse DEVS scit corda, probos sed fallere Mundus,
Sæpè DEO coram melius quam fallere falli,
Nec semper fallens laude est, & carmine dignus;
Sique fides Suecûm mansisset, certior Vrbis
Sors euasisset belli execranda, pudenda.
An belli tantam fortunæ credere sortem,
Et melius fuerit Ciues, ac perdere ferro
Vrbem? ipsam credis ferro, nec linquere pactis
Debebunt Sueci? aut ibidem per secla morari?
Fata viam inuenient, Tempus testabitur vltra.
Murales pugnas, Vrbisquè futura docebunt
Promptius & Germani: Nil transacta iuuamus?
Hospes ego, inscius & causæ, nec tempore præsens,
Nec tibi, nec cunctis rationem est reddere facti:
Tu sileas, possunt tibi si modo parcere flammæ

Satyrus in Inferno prosequitur Historiam belli.

Tantisper finem belli, Suecûm, Vrbis & audi.
Nostra fides Vrbem vastat, protectio cunctos,
Sic iuramentum, Plebis data munera, nummos,
Seruitia, argentum, ædes, sicquè rependimus escas;
Falsa deinceps vos Ciues, vos corda cauete;
Rara fides Hominum, Suecorum pessima sempèr,
Ex hoc mendaces iterum mentirier illis
Vellemus populis, vna est ea nostra voluntas
Concordans, nobis hostes confinia claudunt;
Mors nihil est nobis, thesauros perdere durum est
Mortalisquè genus vindictæ, mentibus horror
Immanis rabies, nouitas, pudor, atque flagellum.
Linquere Craciadum muros, turresquè, fouentes
Durius & Ciues durè inseruire coactos,
Ædibus ipsorum victu vallamur, & auro,

D 2 Haud

Haud licet auratam, & pinguem dimittere ſortem:
Fraudis filioli nos Vrbem cedimus, Vrbem

Narrat Satyrus aduentum Tranſiluanorum.

Nequaquàm, vrbicolas miſeros, quos tradimus omnes
Hoſtibus ipſorum, plebi mentimur & illis,
Hungaridis Vrbem integram nec linquimus iſtis.
Hungaridæ, Turcæ, Seculæ, Sabathæque, Coſacci
Ignari veniunt, citiùs diſcedere doctos,
Et fraudis ſatis expertos compellimus, ingens
Noſtra vocat doctrina rudes, dum deficit omne
Nobis auxilium, ſacri promittere montes
Auri ſcimus, nec plumbum ſeruamus iniqui,
Et ſi victos morte, fame, obſidione reſoluunt.

Tranſiluanorum & Suecorum pars ab altera colluditur.

Fallimus immenſos acie coniungere noſtros
His promittentes, condunt obſcena ſepulchra,
Innumeros ducunt illi, ſed munere martis
Expertos paucos, omnes quin munus aratri
Ruricolas timidosq; Senes, nos fallimur inde,
Noſtraque fraus duplex partes deludit vtraſque,
Et punit fraudem fraus, fallens fallitur: Extra
Mittimus ipſorum multos, multoſque per oras
Lechiadum, vt noſtræ parti auxilientur; ab orco

Belli noui anfractus.

Prælia conglomerantur, tetræ ponere cædi
Feſſa petit finem tandem ſatiata cruore
Mors, negat at Suecis, Seculis Bellona ſalutem
Principium belli credens oblita malorum.

Tranſiluanorum clades.

Quot defloratas boreali flamine frondes
Siluis extenſos immenſis fundere ramos
Cogit hyems, Animarum illis tot vincula ſoluit,

Circumuentiones Suecorum in Tranſiluanos & Ciues.

Et fugit ipſe Charon remi perterritus artem.
Imperio Ciues Pannonum promptius omnes
Atque nouo iuramento ſubeunte querelas,
Imperio denuo Ciues connectere noſtro,
Ac ipſos Seculos, & Tranſiluanica caſtra,
Craciadumque fidem pro argento impendere ſcimus;
Munera militiæ, & belli primaria nobis
Ac Populi ſeruamus, mox diſcedere cuncti
Iuramus, cunctis in nullis verba tenemus,
Verbis, verſutia, cunctamur & omnia fraude;
Dum certant Pannones, & mactantur aperto
Campo, verberibus reliquos mactamus in Vrbe:

Priſca

Priſca fides Suecorum, tum tutela ſalubris
Protegit hos illos, & perfida prodijt omnes.
Barbaricos ergo populos ſine fronte vocamus.

Hæretici Poloni contra Patriam, & propter bonum publicum expellendi à Regno.

(Hæretici Regno Proceres Ariana ſequentes
Dogmata cultores legum, iſtiuſque Senatus
Conſilijs, opere ignem, iras & ſanguinis addunt
Crudeles Patriæ vaſtantes viſcera tota)
Pellite Catholici Hæreſeos, ſi viuere vultis
Tuti, Rarò Lupus fallax concordat & agnus:
Nos ſimul interea multos, multoſque colonos
Flammis & ferro pagos lacerare ſtudemus,
Vrbes, rura, domos, arces, pagoſquè virentes,

Coſacorum, Tranſiluanorum & Suecorum inuaſiones deuaſtationes, & crudelitates.

Dulcia paſtorum, & cunctorum pignora rurum
Prædamur pecudes, agnos, armenta, boueſquè:
Quis notet aſsiduos agnorum ruribus altos,
Raptorum villis armentorumque vlulatus?
Quos modo ſi coner numeris æquare loquendo
Ionij fuerim ante maris dimenſus arenas,
Erranteſque prius ſtellas, fixaſquè notarim;
Sed teneras rapiunt alij, dulceſquè puellas
Ortu, moribus inſignes, formaquè decoras,
Mollia tunc etiam diſcindunt ſtamina vitæ.
Mitior ah Phœbus, quare non ſydera plangunt?
Cur iuſtè pro ipſis certant non fulmina cæli?
Gentis ſanguineos humanæ, fundimus amnes,
Infantes, Matres, ſacratæ gentis ab aris.
Templi cultores, Erebi ſcelerata tenentes
Martiriorum, & pænarum Dæmonica ſtupra
Mactantes rabie inſani, cæcique furore
Et Seculæ, Tranſiluani, Sabatæquè, Coſacci
Imbelles populos, ſexus cunctoſquè trucidant,
Lechiadumquè ſoli reliquum diffundimus igne,
Sic tuus occubuit dulciſsima Lechia fulgor

Satyrus deflet, & narrat deuaſtationes totius Regni Poloniæ, condolendo ipſi.

(Proh dolor) Heroum magnum, excellenſquè theatrum,
Funereo plangis plagas cooperta cupreſſo,
Vulnera, damna luis moriens, diroſquè dolores;
Vrbes pulueruleñtas, atque palatia plangis
Tu Mundi robur quondam pulcherrima MATER.
Puluere ſuccubuit totum, quod dextera longè
Seclis Lechiado æternis dicauerat Orbe:

Iliacæ

Iliacæ moles, arces, & pergama terris
Fracta, & ſciſſa iacent tacitis clamantia tumbis,
Et nos puluis, & vmbra ſumus, concedite fædus
Vobiſcum tumuli, ſi tellus ipſa POLONA,
Ehu ſi nos omnes capiet, quippe eſt tumulanda
Sarmatiæ maior magno alta ruina ſepulchro.
Narrat Encomia & Victorias tranſactas Regni. Arua Boriſtenis, Tanais velocis & vndas
Purpureas Volgæ, & Neſtris iam tingere cæde
Sanguinea tu quæ potuiſti, & ſpernere faſtum,
Armatas acies ferri grauioris onuſtas,
Innumeros equites multo ferro cataphractos,
Terrore immenſa, & numero Teutonica caſtra
Sternere quæ potuiſti, ac profligare triumphis;
Tu, quæ Chocimeas victrix præſcribere leges
Oſmano indignanti auſa es, & fundere vires,
Ingens quas Aſia, ac ſimul ingens Africa miſit;
Martia Belligerûm Genitrix, Regina Ducumquè
Encomia Poloniæ. Magna Parens Bellonæ, belloruinquè Minerua,
Gloria caſtrorum, & belli, tu pompa Gradiui,
Tu, cui ſola fuere dapes præclara Trophea,
Et ſtudia armorum, tu, tu victoribus vna
Armis condecorare manus, quæ nectere palmas
Nominis æterni, ludo & formare triumphos
Quæ ſcis viribus, & bello imperterrita ſemper;
Vires bellica Regni Poloniæ. Tu, quæ non multis lapſis redeuntibus annis
Octo iam centena Virorum millia Marti
Bereſzteczka ſub arua tuis, & ſubdita iuſsis,
Et quatuor centena habuiſti millia demum
Ruſſorum, ſimul Imperio connexa POLONO,
In Lechos quamquàm pugnis coniuncta Coſaccis,
(Exoticæ teſtatur quod ſententia gentis)
Omnia bis ſex centum millia, totque Phalanges
Armis Gens ſimul, vlla vnquam reſpexit & ætas.
Funeribus nunc nota tuis, & clara ruinis
Victima flammiferas ceu pertransfixa per aras,
Afflictio Poloniæ. Ac vilis, neglecta iaces, miſeranda vel hoſti
Seruitio educi poſcis ſocialibus armis
Sollicitans iiſdem votis, quibus ipſa precando
Germanas, Moſcaſque manus in fædera iungis,
Oſtentaſque neces, & adhuc fumantia longe

Mœnia,

Mœnia, & indignas abreptas vndiquè prædas,
Perfidiam quæreris Succûm, promiſſaque læſa,
Proque fide abrupta pœnas ex hoſte repoſcis.
Narrat Satyrus diſcordia exempla, & damna. O, vanas Mundi vires, ô Funere pompas
Collapſuras, ac Mundi incertiſsima cuncta;
Certius in vita nil, quàm mutatio rerum;
Subuertit Tempus, Mors, & Diſcordia totum,
Imperium. Hac prius Imperij ſedes auguſta Latini
Occubuit, Turcæ Imperijs ſeruire coacta
Grecia. Grecia virtutum quondam clariſsima MATER
Flebilis & miſeranda iacet, lugens ſua damna
Hungaria. Auratos lacerat diues Pannonia crines,
Germania. Temporibus mærens noſtris Germania prudens
Ciuiles quadragenis lachrimauit in annis
Rixas, Danubiuſque Pater ne damna ſuorum
Natorum aſpiceret cæcis sè condidit antris,
Et ſua Danubides liquerunt flumina Nimphæ;
Gallia. Iamquè dealbarunt toties in pallida rixæ
Lilia belliferis auro fulgentia Gallis,
Et victrix crebro ciuili fœda cruore
Gallia Regali cingens diademate frontem,
Gallia, quæ titulos meruit CHRISTI ipſa ſupremos
Sanguine tutando Diui pia limina PETRI,
Diſsidijs perturbata auxiliaribus armis
Languida ſuſpexit redimi sè maxima Princeps:
Denique multa internarum inclinata recumbunt
Cauſa rixarum Mundo languentia Regna
Collachrimandum paſſa iugum, externoſquè Tyrannos,
Vinctaquè compedibus duris onerata catenis:
Solatur Satyrus Poloniam & omnia bona ipſi ominatur. Lechia tu ſiſte à lachrimis, tu deniquè ſiſte
Iam ſatis extenſos Regales ſciſſa capillos,
Et niueos laniata ſinus, pectuſquè decorum,
A lachrimis ſiſte, immortali parce dolori,
Cogitat, & te vult antiqua in ſceptra reponi,
Ac maiora DEVS, Regni ſucceſſor & idem
Primus erit fælix, & vult fælicibus aſtris
Omnipotens te detrectare iugum omnibus annis:
Regales vertent acies, Aquilamquè fouebis,
Lithuania. Et ſocius LITHVANVS equo vir fortis, & auſu
Intrepidum glomerans enſem conſternet arena

Caſtra

Castra triumphalem quærens sibi sanguine laurêam;
Respicit, & tutat Lechos Regina suauis
Externo LIBERTAS regnare inscia REGNO.
Et quæ nunc latis regnat Moscouia campis

Moscouia.

Argenti, atquè auri fuluis generosa metallis,
Ingentiquè valens equitatu, viquæ pedestri
Magnam sè sociam sceptro tibi iungere amico
Nititur, & Regali ornari munere fronte
Vno Lechiadum, atquè suo Moscouia Tellus:
Maximus imperitat victor REX orbe POLONVS,
Sic bello incipiunt REGNO aurea secla redire
CASMIRI virtute tui, fato, omine, REGIS,
Sic locuples frondens Astrea redibit oliua:
O quantum Sueci ipsa DEI, quam nomina cæptis
Obsistunt longè vestris, quam perdere mentes
Ambitio vesana potest, erit optima testis
Lechia cum fama, Moscouia, Suecia vestra;
Lechiadis fortuna fluet ditissima Cælo,
Expectata dies aderit, quæ sæpè petita

Religio, splendores, & ornamenta Regni aucta redibunt.

Auroræ in populos indictis vndiquè bellis
Ipsa Crucis tandem depellet finibus hostes,
Cunctis Pontifice à summo expectata Tiara
Extradet simul arua pijs habitanda colonis;
Vrbes florebunt, rura & sensura salutem,
Solis & æthereis radijs lustraberis alti
In priscum reditura aurum, Phœbiquè nitorem;
Fulgura reddentur Martis tibi prisca paterna,
Errorumque deinceps dogmata falsa recedent,
Perquè tuas aras trinum venerabitur vnum.
Numen, & expandet Fidei concordia leges,
Ac STANISLAO reddentur Templa beato.

Satyrus se ipsum obiurgat vt Poloniæ benè ominetur.

Talia sed stupidum quis nam mè dicere cogit?
Inuisas cæsus possum ergo extollere laudes?
Aut possum Romanæ Encomia Relligionis?
Inuisæ Gentis gratos mihi flere dolores,
Debeo num fortunatos celebrare Triumphos,
Num formidandamquè meam contemnere Gentem?
Aut lingua, & mens mutauit cum corpore formam?

Dicit de se, quare Saty-

Curat vera loqui SATYRVS, nec parcere nulli:
Nec seruare placet scripto, & sermone decorem:

Iudicium

rus liberè in omnes loquatur.

Iudicium Omnipotentis, cælorumquè potestas,
Iustitia, & parcens nulli orcus dicere cogunt.
Tercentum septus socijs Athleta Gothorum

Ad Inferna descendit Magnus quidam Suecorum, & secretò alloquitur Plutonem.

Vnus, Lechiadum penetrans quem miserat ensis
Inferno, ad stygias Heros descendit arenas,
Vt ue fuit rabidus coram execrabile Ditis
Numine respexit flammas, genibusquè reflectens
Auribus excoluit Plutoni multa secretis.
Ordine funereo multi vexilla sequuntur

Sueci in Inferno coram Plutone deponunt vexilla profligatarum Militiarum à Polonis.

Post ipsum gestantes diræ insignia sortis,
Lechiacis palmis, consumptorumquè suorum
Transportant orco tristis monumenta pudoris,
Plutone & coram flectentes singula ponunt;
Aspiciunt Damnati, miranturquè Phalangum
Et vexillorum descripta emblemata verbis;
Ipse Tacet Satyrus, flagrans & tota charybdis.

Satyrus denuò tacet.

Sed dum Suecorum Phlegetontis Stemmata in æde
Traduntur, nigra mæsta & vexilla palude,

Author ad Sacram Regiam Maiestatem Poloniæ.

Optime REX CASIMIRE inuicta POLONIA sceptris
Imperitata tuis nunc te solo auspice poscit
Augustum Populi, defensoremquè fidelem,
Supplice teque pium conclamant carmine REGEM
Europæ Populi, ipsorum defendere causam
Communem poscunt, CHRISTIQ; VICARIVS vnus,
IMPERIVM Romanum, Te Inuictissime Princeps,
Te poscit, cuius sceptrum Lechia iussis.
Parens in cælis supplex tibi numina iungit:
Cogito subiectas acies, fortesquè POLONOS,
Vt vibrans iustum ensem, Altaria, Templa, sacrosquè
Indictos superis vindex tuearis honores:
Tu modo Pacis Honos, & gloria maxima belli
Magnanimos imitans, factisque ingentibus æquans
LECHOS, BOLESLAOS, inuictosquè STEPHANOS,
CASMIROS Magnos, Regum columenquè, decusquè

Sigismundus REX.

Grande SIGISMVNDVM Sanctum, dignumq; Parentem,
Vera Seges Mundi, & cæli ditissima Messis,
Qui Pater & Regum fuit, & Mundi Arbiter vnus,

Vladislaus REX.

Cæpta VLADISLAI Augusti inuictissima fratris,
Talia, quæ vidit nunquam per sæcula Phœbus,
Par pietate illis, par bello, Maximus armis

E

Eripe

Eripe Regna tibi Proauito debita iure:
Eia Triumphator iam deijce morte superbos;
Cesareo siquidem Regales ordine vittas
Cingeris, & latè imperitas REX Magne POLONIS
Aucturus Regni fines iusta arma sequendo,
Hosteque deleto magnas ornabis vtrasque
Vistuleas spolijs ereptis vndique ripas.
Tu REX spes Europæ, cui vna, & Trina potestas
Inuicti Regni moderari cessit habenas,
Iustitia incertum maior pietate, velarmis
Iustitia at certum, pietate supremus, & armis,
Author ad Senatores, & Nobiles Poloniæ. Vos quoque, qui sacro conscripti stemmate PATRES
Iura datis, colitisquè DEI pia numina CHRISTI,
Vos quibus exornauit tempora vestra Thyaris
Sacra Crucis Sanctæ IESVS Vexillifer altus,
Vosquè SENATORES magni, qui pondere tanto
Et Regni fertis fasces, trabeamque potentem,
Heroes omnes Martis, quos Patria nutrit,
Quò pietas, quò laudis amor, quò fama perennis,
Promissiquè comes cæli spes ducit hiantes,
Quò vocat & sanguis, luctus, quò clamor ad auras
Accelerate viam, audacesquè capessite tela
In sæuos inimicos iustum stringite ferrum:
Vos pia in arma vocat Clerus pietate coruscus,
Ipse Deus, & Beatissima Virgo Maria defensionem Regni iubet. Qui lachrimis, precibusquè DEO pia sacra celebrans
In pugnas, palmasquè nouas vos suscitat, immò
CHRISTVS in arma vocat, vos inquam CHRISTVS ab alto
Dux exercituum, fortisquè in prælia CHRISTVS,
Pignora grata relinquens vobis, maxima Regna
Qui reliquit, tandemquè suo vos sanguine lauit,
Dignatos cæli stygijsquè exemit ab vmbris.
Vos vocat Empirea Induperatrix VIRGO MARIA
Sponsa DEI, Nutrix, & Custos, Filia, MATER,
Templum Czestochouiense Author commemorat, & Miracula Sacratissimæ Virginis MARIÆ. Quæ sibi sacra colens, vobis & mænia Templi
Claromontiadi perstructæ cælitus arcis
Effigie Diua cæli Capitolia fundat
Regno, conuertitquè ea nunc in mænia vestra,
Munera vbi cælestia CZĘSTOCHOVIA præbet,
Arx ceu cælestis quæ CZĘSTOCHOVIA tutat
Vos omnes vllum non defectura per æuum.

Confrangens

Confrangens inimici formidabilis iras:
Gratia tantorum præsentia postulat arma,
Templa profanata vt gentes ablata reponant,
Oppida, Rura, Vrbes, vobis pacemquè relinquant,
Denuò Author ad Nobiles Poloniæ. Excelsis profligati & vos laudibus ornent.
Vos PROCERES tandem fædus concedite sacrum,
Vos, quibus audactèr sunt facta imitanda POLONÛM:
Cernite ZAMOYSCIOS Magnos, & ZVŁKIEVIOS, ac
Nominat præclaros in armis defunctos Polonos. Intrepidos CHOTKOVICIOS, Magnosquè KORECIOS,
Armis præclaros, KONIECPOLOSQVè feroces,
Doctos FIRLEOS, ac Magnanimos LVBOMIROS,
Tum KAZANOVIOSQVè pios, aliosque nitentes
Laureâ, ac armorum sceptris, vi, nomine, factis,
Bello, fortuna Induperatoresquè vetustos:
Atque FERESBEGIOS, præclaros VISNIOVIENSES
Fortes KMILESOS, alios, qui prima tenentes
Bellorum studio fulserunt limina Mundi;
Sed quorsum exemplis alijs ingentibus acres
Adijcio stimulos? haud irritamine tali
Est opus: Inuictæ cognosco robora Gentis,
Ingenuos Animos vestros, generosaquè corda.
Nobilium Polonorum Laudes. Vos Patrij PROCERES præclari brachia Martis
Haud nil dissimiles animis ingentibus illis,
Degeneres haud nil vestris, qui viribus estis
Armorum Rectores, Magni Pace, vel armis,
Quærere queîs est Catholico certamine laureas,
Vos, qui sæpius & perfusis cladibus hosti
Illustres multo collato munere Sacram
Romanam in sedem meruistis iure vocari
Et scribi titulis Domitores Principum, & vltos
Incitat Author Proceres ad auxiliandam Patriam. Romanam sedem defensauisse Othomanis,
Auxilijs, opibusque nouis sacra tela parantes
Deproperate citi, REGEM curate iuuandum,
Quem DEVS è cunctis Heroibus ipse regendo,
Quos Mundo dedit, & spectat Sol aureus axe
Sacræ Regiæ Maiestatis Poloniæ Excelsa Encomia & laudes. Vestrum ipsum, miseransque miserrima sæcula legit,
Cernite Regnorum, & Virtutum certior Hæres
Ipse SIGISMVNDI omnes in certamine promptos
Concitat, inque acies Suecorum tela ferendo
Militibusque impartit opes, veteresque recludit

 Thesauros,

Thesauros, aurum REX prodigus omne profudit,
Atque hæc ipse potens in bella gerenda IOANNES
Cimbriacæ, IAGELLONæ vna inuicta propago
CASMIRVS domitor Suecûm, columenque, decusque
Sedis Romanæ, Europæ, ac simul Arbiter Orbis
Prostratus, supplexque DEI pia numina placat
Belli castrorum Rector, Terræque patentis
Auctor, fundator Palmæ certissimus huius,
Vester & est Ductor, Spes, REX & vbique per hostes,
Hoc Duce congressi pugnas en obite secundas,
Hoc Duce Bellorum euentus sperate futuros

Prouocat Author iterum Procetes Polonos ad defensionem Patriæ.

Fælices, & vos omni certamine primos.
Vos, Vos nunc Patriæ languentia tempora poscunt,
Vos Populi genibus flexi, Vos corde precantur
Matres, Nati, Rura, Vrbes, Altaria, Ciues;
Rumpite torporem gladijs, Martemque morantem,
Ereptas Vrbes, arcesque requirite ferro,
Labentis iam Regni, implorantisque ruinas;
Fundite Pannones, Suecos & sanguine, ferro
Hos prædatores, hos debellatæ superbos;
Fulmina subiecit vobis, ac intulit enses
Vestris Omnipotens dextris, defendere, Vos vt
Templa queatis, Vota, Aras, ac ossa sepulta,
Effigies Diuum, intemeratæ Templa MARIÆ
Iustos atque Sacerdotes, Manesque beatos,
Vxores, Natos, Vrbesque, laresque paternos
Infidos Patriæ pellentes protinus hostes:
Hos, hos nunc hostes petite, & communibus armis
Fortunas & opes, argentum fundite vires:
Nunc lectas equitum turmas, bellique cateruas
Mittite, præsentemque manum huic conferte duello,
Oblatæ sacræ neu vos subducite palmæ.

Author ad Vrbem Dantiscam, & Leopolim.

Tu quoque clara Vrbs, tu seclis DANTISCA vetustis
Sanctius ordinibus perdocti intacta Platonis,
Et cui tempore longæuo aurea viuitur ætas,
Libertasque viget Regni discreta POLONI,
Emporia & venerantur quam modo Baltica cuncta,

Torunia, & Elbinia.

Luxque, Laterna Maris lauro redimita fideli,
Dum bis dum frustrata suis Elbinia cæptis,
Atque fide quondam sapiens Torunia deflent,

Dum

Dum tua clara fides, & amor notissimus omni
Sarmatiæ collucet, dum quasi fulminis instar
Vrbibus atque pudorem, tristes suscitat iras
Intrepidi Russorum consociata leonis
Marti feruenti exempla alta Leopoliensis,
Subsidia auge, & serua, huic eia incumbite parti
Vnanimes Vrbes ambo, & super addite vires,
Clarius hinc vobis cognomen rebus ab ipsis
Addentur titulis insignia nomina iustis,
Proque fide intacta orbis iustos reddet honores,
Auctaque per memores fulgebunt nomina fastos.

Zamoscia.

Illustris, Virtute, Fide, ac ZAMOSCIA florens,
Ingenioque potens, forma, studioquè Mineruæ
Fossis vallata, & forti circumdata muro
Fastum deridet Suecum, ipsum & carcere punit:

Surgit à Plutone Suecus Athleta, Pluto Irascitur, Proserpina petit Rationes iræ, & Pluto dat rationes iræ suæ.

Iam Suecus stetit ille nouus delapsus in orco,
Surrexit Plutonis ab auribus, alta loquutus
Scire licet nulli, precibus Proserpina consors
Plutoni secreta petit, negat ille, furensque
Dentibus infremuit, magis, ac magis ipsa precatur,
Nec potuit tandem Vxori celare tacenda,
Non opibus totis Erebi, non viribus vllis
Agmina Suecorum belli res posse iuuari:
Iam periere, simul laus, nomen, gloria, Virtus:
In Suecos pugnarunt Mars, Fortuna, POLONI
Iustitia, & cæli, sanguis, iniuria, luctus:
Ingentem tenebrarum Regnis esse futuram
Vmbræ testatur Pluto Dux igneus ira
Ex bello iacturam, depellenda Luthera
Dogmata sunt Caluina, Ariana nefanda,

Pluto cum toto Inferno dolet Arianorum sortem.

Flens Arianorum sortem, tetramque ruinam
(Magni Primates Erebi per secla fuere)
Clamat, conquassatque pedes, & feruidus vrit,
Diuellit crines, flammis & lumina complet,
Ardentes vertit flammas nigroque colore,

Satyrus de fuga ex Inferno consulit, nec licet vsque ad finem Narrationis totius belli ipsi exitus.

Cunctaque mesta dolere iubet Phlegetontidis arua;
Infereo Satyrus correptus corda pauore
Ardet abire fuga, turpemque relinquere Ditem,
Illi Pluto, quò nequam, siste, vltima fare
Impia bella mihi bona conculcantia fortis,

Nullus

Nullus abire poteſt, ſtygios nec linquere flexus,
Sed Satyro licuit ſoli diſcedere, gratus
Hic Arianorum, & Suecorum Nuntius ore
Hoc fruitur, cantu quo iam ſemel Orpheus ipſe,
Iſte tamen lachrimanda expertus tartara iurat
Eſſe ſubiturum, nec Suecorum amplius arma,

Satyrus denuo loquitur & tota Hiſtoriæ, & opus concludit.

Pallidus extimuit ſiſtens perterritus inquit
Ingentes connectuntur denuo vndique turmæ
Extremum mortis conatum, extremaque facti
Prælia laturæ, alterius ſeu funera partis,
Partis ſeu ira ex iſtis vtriuſque recumbet;
Sed iuſtam cauſam DEVS adiuuat; orbe relictum
Inſontem nullum dimittit dulcis IESVS:
(Contremuit Phlegeton totus, ſtygiæque cauernæ,
Hocque ſerenauit fantis præcordia nomen)
Victricem Regis canit omnis buccina dextram,
Cuncta tonant Procerum reſonantia timpana laudem,

Narrat Satyrus principium extrema obſidionis Cracouienſis, & totam obſidionem, & deditionem Ciuitatis Sacræ Regiæ Maieſtati.

Victricemque Aquilam pandunt volitantia ſigna.
Agmina perueniut tandem exundantia longe
Gentis Sarmaticæ, ac iam vaſto limite complent
Cracouiæ arua procul, conclaudunt mœnia circum:
Linea fixa ſolo fune hibernacula ſurgunt
Ædes campeſtris Martis, varioque colore
Tot numero, frondes pandit quot proxima ſilua:
Sidera cunctantur belli ſortem æmula Terræ,
Arrident campi faſtum quem lumine ditant,
Et ditat Campus nocte ardens lumine Cælum,

Campus Polonorum ſub Cracouia.

Et Cælum campus, campus cælum eſſe videtur,
Luminibus campi certarent ſidera, Phæbum
Imperio lucis ſi non ſubmiſſa timerent.
Nixa ſolo Diues collucet gaza Gradiui,
Quam ſuper interea decertant lechica ſigna
Ventis, & pandunt Aquilas trepidantibus albas
Alis ſpernentes crebris remeatibus hoſtes:
Vndique iam bello, ac igne arua extincta feroci

Multitudo Militiarum Polonarum.

Milite complentur: cælum vndique, & vndiq; caſtra
Spectantur, magniſque Ceres flaua abſtinét agris,
Horrendaſque vices Bellonæ proſpicit ortas,
Culmina tum frugum verſa in tentoria Martis;
Horreſcunt armis campi, nec Grecia Troas

Tot

Tot cinxit locuples, nec tot tulit agmina Xerxes:
Vallantur foſſæ magno, ſæuoque labore,
Impauida extolluntur propugnacula ſurſum,
Circumuallantur tormentis peruia quæque;
Vrbes Martiadæ in Vrbem conſurgere plures
Creduntur, vires quæ claudant Martis, & omnes
Iras; mirantur cæli, atque futura repoſcunt:
Tantæ molis erat Gracenſem ſoluere gentem.
Æſtuat interea ipſe calor virtutis auitæ,
Noſter & Heroicus pugnandi in cordibus ardor,
Bellica nec muris patiuntur corda recludi,
Cunctamur Martem, Martem cunctamur aperto
Campi congreſſu vario irritamine pugnæ

Inuadunt Sueci Polonos.

Obuiam, & intrepidi procul vrbe exire, locoſque
Audemus ſeptos armis inuadere, caſtra

Exemplum contra Suecos Gigantium mõtibus certantium contra Deos, & Turris Babiloniæ.

Haud paucos timidos nec terrent plurima noſtros:
Montibus vt licuit denuò componere montes
Expugnaturis cælum dementibus, olim
Terræ ſic licuit natis deſiſtere cæptis,
Babileam Regi imperfectam, & linquere turrem:
At prius in caſtris nobis fortuna fauebat,
Iam modo mutatur ſortis certamine ludus,
Intrepidiſque licet nobis exire, licet ſed

Fugiunt Sueci ad exemplum muris contra Leonem.

Conſuluiſſe fugæ, licet & sè abſcondere tectis,
Et promptum nobis pugnarum diſcere finem;
Incitat audacem pariter dementia murem
Quærere per ſiluas dirum, & profligare Leonem,
Pænitet & ſæpè inceptorum martia falſa;
Fruſtra coercemus Germanis fundere vallos
Illos complentes, & noſtro ſanguine foſſas.

Circumuallationes Polonorum.

Poſtquam vallorum circum alta cacumina fundant,
Tormentiſque locos, quibus Vrbis mænia vaſtent,
Atque globis vacuo dire reſonantibus ære
Viſcera dilacerata magis ſibi Cracea pandant,
Vt ue ruina recens tollat magis ipſa ruinam,

Poloni Sueciis ſuadent deditionem Cracauiæ.

Ac vbi poſſint ferro, & ſocio igne mederi,
Rectius intactos maiori funere Suecos
Cladibus obſeſſos Ciues, ſeque ordine ſeruent
Lechi conſuluere, inſontes ſeque periclis
Vt iuſto tandem bellorum munere reddant,

Leges;

Sueci persuasiones Polonorum spernunt, Poloni Vrbē tormentis inuadunt.

Leges, pacta quidem accepturi quæquè propinqua
Iuribus armorum? sed nec offuscatio mentis
Annuit: Inuentos diros reparata per vsus
Bellica, & ære cauo fusis tormenta metallis
Igniferum Cælum, tonitruque imitantia fulmen
Infremuere, & terribiles torsere fragores,
Eiectura globos vallis noctuquè, dieque
Quousque abscindantur Gracensia mænia fessa.

Sueci etiam tormentis ex muris infestant castra Polonorum.

Ex muris itidem correspondentia Lechis
Suecûm sulphureos reddunt tormenta boatus;
Vrbs, & castra tremunt, fumo tonat vndiquè tellus,
Dixeris hoc strepitu Cæli subuertere moles
Extremam lucem, Mundum, totamquè Charybdim.

Terror Ciuium Crauiensium.

Vrbicolæ, pueri genibus, Matresquè pauentes
Flectunt, & lachrymis Diuos, Patremquè precantur
Æternum, aspiret bellum vt fortuna POLONIS,
Incolumemque illis defendat sanguine vitam.
Terror adest, luctus perterrent ictibus atris
Gentes, perterrent & ahenea fulmina bombis,
Et murorum inuasio, terret militis ira,
Quam subito pietasue, preces, & nulla coercent
Prædarum effrenatus probrosissimus ardor,
Incitat atque malorum in cunctos dira potestas;
Hinc pueri, Matres, flent innuptæque Puellæ,
Anxia cura domus, & terror pallidus implet,
Prædas qui stupra & raptus, & vulnera, mortem
Flammis, ac ferro nullo discrimine cernit.
Vita Hominum certamen longius haud vbi ferrum
Imperet, & stellas posuit DEVS, æthere lunam
Inuigilent dulcem vt nobis in nocte quietem:
Mortales muti, tacitis & cuncta sub vmbris

Luna & stellæ in cælo nocte ad instar Militum custodias Hominibus exercent.

Carpebant lege Æterni quasi languida somnum;
Sidera præsentis ritu cernentia belli,
Cinthia non armis fulgens, sed fulgida luce
Excubias exercebat nocte vndique cernens,
At Sueci vigiles hostes, & castra timentes
Somnum expellebant, nocturno martia cælo

Sueci nocte inuasiones, & custodias exercent.

Fidebant stellis noctis, nec bellica lunæ.
Somnum scindebant equitatu, tumque timentem
Vexabant plebem, pauido Ciuesque tremore,

Sæpius

Sæpius & stellas, lunam ignea fulmina Martis.
Mittitur ac iterum Vrbi nuncius alter, & alter

Denuo Poloni ad Suecos mittunt Nuntios.

Arte suasurus pacem, finemque malorum
Sueciadis discessuris à Ciuibus omni
Conatu, aut pactis, his si desistere vellent
(Imperio Martis pactis etiam arma virescunt)
Vrbs simul, ac Suecûm fastus resonante tonitru
Puluere, morte, armis, ferro periturus & igne.
Vana salus Vrbis, vana indulgentia muris:

Sueci resistunt.

Illi spernentes monita, ac prostrata putantes
Fata POLONORVM peruersa morte ruendo
Strictius in muris clauduntur tramite valli,
Fædifragis verbis & quam obtinuere sagaces
Vrbem obdurati nolunt nunc cedere verbis,
Sanguinis extrema cuncti defendere gutta
Intendunt, frustra: Incertus rerum exitus omnis.

Plebem, & Ciues violēter Sueci cogunt tempore obsidionis ad fortificādam Vrbem.

Qualis criminibus fessanda per æquora turba
Punitur remis perscindens limpida ponti,
Luctantesquè rates ventis in gurgite tetro
Pellit, nulla quies, & nulla cibi, horrida semper
Ipsos plagarum miseros custodia præmit,
Ac labor incessans omni durissimus hora,
Sic cogunt plebem conuallare aggere muros;
Quam plagis Sueci, & castris Lechi igne refundunt:

Fortalitia Suecorum, & Polonorum circa Vrbem.

Mænia tunc muris circumdant ordine longo,
Et belli muros duplices circum vndique formant
Aggeribus prohibere vias conantur ad vrbem
Nostri constructis populi luctuque, vlulatu.
Componunt muros circum pluresque POLONI
Aggeribus montes extollunt, vndique fossæ
Hic hinc custodire queunt, alacris noua belli
Lechorum, & Suecûm ars fortalitia aspera condit,
Post quæ Suecorum spes conseruatur inanis:
Æquora ceu formant vallis certantia ventis,
Ac pugnaturi surgunt in bellica colles:
Ipse futura regit DEVS, & præsentia cuncta,

Prouidētia, & potentia DEI.

Quæ DEVS ipse potens non seruat, Regia cura
Non valet prudens, nec custodire Senatus,
Valli non tutant Vrbem, arces, mænia, turres.
Improba Transyluanorum, ac Pannonica castra

Dum

Transſyluanorum Inſidia.

Dum procul ipſa latent, ſiluiſque fugata recumbunt
(Hydræ infernales, creſcunt ac ora reciſa)
Creſcunt & pariter, crudeleſque reſumere vires
Fato Erebi poſſunt tentantia ſoluere noſtros
Vt prius obſidione, hoſteſque manent, neque Lechis
Vllus adeſt terror, ſpernunt, concurrere certant
Multi interfecturi noſtros agmine miſsi:

Germani propinquius accedunt Vrbi.

Germani accedunt tecti magis aggere, vallis,
Tormentorum, & ſclopetorum puluere, flammis,
Inuaduntque globis muros, & corda Getarum,
Fulmina ſed tormentorum volitare domorum
Crebrò per alta queunt, populo dant ſibila mortis,
Nec prohibere poteſt Phœbus, nec luna fragorem:
Sueci ſuſpirant figentes oſcula vallis
Vltima noſcentes hos propugnacula vitæ;
Haud ipſis aliter belli ſolatio reſtat
Claudere ſe muris, ac expectare iuuamen.

Satyrus proſequitur narrationem Hiſtoriæ.

Quis nam bellandi fando numerauerit artes?
Feruens Martis opus, denuo arma ſilentia ceſſant
Pace incertum, aut arte, noualia plurima vulgus
Pandere non dubitat, perplexus quærere cauſas.

Suecus in Vrbe interfectus pugna pompa funerea ad tumbam vehitur.

Conditur interea tumulo lachrymatus inani
Vnus Suecorum luctu, cui plumbea vitam
Abſtulit intrepido, ac iuueni, igne, ac ſulphure grando:
Timpanidum ſonitu vectum, raucoque tubarum
Exuuias mortales, languentemque ſepulchro,
Belligeri iuuenes portant vexilla ſequentes
Ductores omnes belli, martiſque ſodales
Conſociant corpus: Vexilla nigrantia tumbam
Inuigilatura auro proclamantia laudes
Clamant & belli finem triſtem eſſe Pheretrum.

Malum augurium Sueciæ.

Conditur hoc tumulo Suecis fortuna perempta,
Conditur & tandem belli iniuſtiſsima cauſa,
Militis exanguis condit ſimul arca cadauer,
Suecorum atque ſimul ſpes, languida Pompa ſepulchri
Vna tegit palmas omnes, hoc funere Sueci
Bellum, quod tumulo credunt non condere condunt:
Condita Suecorum vertetur gloria, nomen
In cinerem, tenebris arcæ concluſa putreſcent
Elogia Alcidarum gentis vbi oſſa putreſcunt.

Sulphurei

Aggreſſus bellicus in Caſmiriam.

Sulphurei ſtrepitus nocturna ſilentia rumpunt
CASMIREOS pulſant muros, & cæca pererrat
Puluere, fumo, igne ars Martis denuo aſpera ſæuit
CASMIRIIS extremi belli nuntia pugna.
Scinduntur muri tormentis, terror vbique

Iudeorum pauor.

Relliquijs IEROSOLIMARVM pectora turpis
Occupat, & credunt iterum GOFFREDA viſuros
Arma, aut Veſpaſiani deuaſtantia plebem
Iudaicam diram IERVSALEMQVE nefandam,
Immaniſque pauor ſub terra abſcondere viuos
Hos potuit timidos penetrantes ima domorum:

Imprecatur Satyrus contra Iudeos.

Ante obitum iuſtè tenebris ibi linquere vitam
Deberent, debent nunquam qui noſcere lucem,
Carcere tectorum Ciues, lariumque ſuorum
Coguntur denuò, vellent ligamine vitæ
Solui, ni poſſunt bello ſua mœnia ſolui:
Spes, timor, ac libertatis ſuccenſa libido
Continuis mentem infundunt præcordia curis,
Clauduntur domibus Ciues, ſed perfida iuſsis

Ciues Domibus recti omnem belli ruinam, in Suecos exoptant.

Impietas grauius contorquet carcere præſſos;
Dulce refrigerium ſunt his tormenta ſub igne
Spem populo dubiam Suecis vomitantia mortem,
Inuerſo pectus permulcent iure pauoris,
Mortem plebs hoſti, quid & eſt miſerabile poſcit,
Optant pænarum ſocio ſibi funere finem.

Coguntur Ciues inſeruire bellicis contra Polonos.

Omnia compellunt Sueci ſeruilia muris
Inceſſanti opere, ac plagis perfundere Ciues,
Qui flentes exercent, quod vitare ſuaue eſt
Et prohibent manibus miſeri, quod corde requirunt:
Murorum ſciſſuras terra, & ſanguine complent,
Cogitur atque ſuos Gens impugnare POLONOS,

Contra toties confirmata pacta.

Quamquam pacta fides arcis contraria firmet
Iam ſtipulata manu, ſacriſque recondita verbis:
Ciues atque recens ſcriptis promiſsio tutat;
A Suecis iterum Ciues tranſactio tollit:
Tranſyluano iuramentum hoc iuſſa coërcet
Ipſorum Suecorum, hi ſubmiſere coactam
Iuribus & Tranſyluanorum fraudibus Vrbem:
Nulla fides violata magis, ſed nulla Tyrannis
Proſunt; aſpice quid poſsint obſcena poteſtas

Armorum

Armorum, feritas Suecorum ac impia castris:
Grauis & longa difficultas in recuperanda Cracouia.
Aspice GRACIADÆ grauiter quam vulnera possunt
Vrbis curari, & priscam ipsi ducere formam
Quam grauius possunt acies, pugnæ, agmina tanta;
Vrbs quæ continuò binos sit passa per Annos
Quinquies in duobus Annis obsessa.
Obsidiones martiado certamine quinque
Prorsus nulla alia, at languorum percipe tandem
CRACOVIÆ finem, obsidionum ferre coronam
Quæ modo sola potest, ac imperitare dolore,
Improba Suecorum cui desperatio mentis,
Digressio Satyri ad Dæmones de pertinacia, & superbia Suecorum.
Ira potens obstat, tumidique superbia cordis.
Vos Erebo turpes damnati corde colentes
Impia perpetuis seclis arcana superba,
Ex queis militiæ cælestis primus alumnus,
Et gladifer MICHAEL Cælo vos expulit alto
Cedite iam Suecis fastu, cæcoque tumore,
Nam modo Pigmæi vos, illi mente Gigantes;
Sedibus igniferis vobis peiora timenda
Non sunt: Nil mirum, sæui si corda furenti
Fastu antiquo seruatis, Tormenta charybdis,
Bellorumque neces, propè sæuas carceris ædes
Hi sibi cernentes maiores pectore fastus
Conglutinantque, vomunt in Ciues perfidiora:
Cedite cuncta mala ipsis, his maiora supersunt:
Si victi Sueci, obsessi si milite semper
Insultant populo magis, Vrbi, Quidue putandum
Si Victores? Vos ergo huic iam cedite Plebi,
Ira quæ superat, cordis vos atque tumore:
Cauti estote, ipsi contemnunt Tartara, Vosque,
Fidunt & vobis, toto & Phlegetonte potiri;
Imperio prement vos, grábárkæque labore
Expellent infernales Acherontidis iras,
Comitia Polonorum in Proßowice.
Vestras & vires, mentisque cacumine muscas.
Consilium magnum PROSZOWICENSIBVS aruis
REX, Proceres celebrant, hi discessisse putantur,
Sueci lætitia frustantur, legibus ortis
Et REX, & Proceres redeunt, ac obsidio stat.
Inuadunt Sueci denuo Polonos, & profligãtur.
Inuadunt Sueci audaces hostilia castra,
Rumpuntur cæde alta, plures gurgite flumen
Deuorat, & mactat ferrum, nox, ignis, & vnda.

Fulmina

Fulmina Lechiadum nocturnas flammea terrent
Vmbras sclopetis muros crepitantia circum,
Poloni in medio noctis bombardarum, & sclopetorum explosione perterrent Suecos, & Ciues.
Et pluit in muros sclopetorum ignea grando:
Excutit in medio noctis sæuissima somnum;
Vox hominum cunctis terror fugat ipse quietem;
Et pauidus domibus dæseuit ad æthera clamor;
Nos contra pugnat nocturnus nubibus imber,
Et certant Elementa in nos, ac fata duello.
Clauditur agminibus pugnando Rector vterque
Rex Sueciæ, & Princeps Transyluaniæ seorsiuè campis obsessi.
Suecorum, ac Transyluanorum, ac vnus ab vno
Longius obsessis aciebus posse iuuari
Non est spes Suecis obsessis esse iuuandum
Illis, sic illis istis, fallens alit omnes
Spes: Armis Lechi, Sueci spe vincere credunt:
Vertitur in risum tumidæ dementia mentis,
Nam cum Transyluanorum Sueci auxilia extra
Expectant, turmas Pannonum & garrula fama
Indicat auxiliando festinare potentes,
Dux Transyluanorum mittit iubens vt Polonis Vrbs restituatur.
Transyluanorum mittit Dux vota, precesque
Fortuna, bello, pugnis, armisque refractus
Castris Lechiadum, quibus vrbem cedere mandat,
Bella, vices primoque sui armorumque gerenti:
Qualis flos campi languet succisus aratro.
Suecorum confusio, & dolor.
Suecorum fastus procumbens languet, & instans
Scinditur in varios mens, & præcordia sensus;
Et pudet, & dolet, atque timet, peruersa Dynastis,
Ciuibus assidua, ac clero magis improba terrent
A, Terrore Tyrannus, Dicitur Miles à malo.
Suecos contemerata opera: ex terrore Tyrannus
Dicitur, aut stetit illius cum nomine terror;
Dicitur atque malo proprio omnis nomine miles:
Casu, & sæpè ferunt rerum sibi nomina facta;
Sueci sic uè.
Vt Sueci nomen quod sic uè & littera monstrat,
Vè sic Suecis, qui semper fecere vetanda.
Nec retinere valent Vrbem modo, nec dare possunt,
Nuper ab armorum Dominis oblata frequenter
Nec saltem belli pacta exorare POLONIS:
Læsa fides terret Pannonum, iniuria, damna,
Cædes, & Numerus, deuicti iussa Ducisque,
Sique fefellere hi Suecos, iam iusta secuti
Sueci, & Transyluani
Sunt pœnæ, tollant pariter Sueci ordine pœnas,

F 3 Iustitiam

inuicem sibi causa malorum, inuicē causam pœnarum patiuntur.

Iuſtitiam parti pars culparum altera reddat,
Vt fuit & culpæ parti pars cauſa, & origo:
Nunc petijſſe ſolum, nunc non abijſſe recenti
Pannonum aduentu Suecos iam pænitet, inde
Euentus torquet prædarum, corque fatigat.
Talia ſunt cælorum iniuſtæ præmia menti,
Atque trahit talem ſibi dira ſuperbia finem,
Vt dolor, & pudor, ac damnum perconterat ipſam.
Conſilijs ergo, & lachrymis ea Suecica Pompa
(Iniuſti quæ ſunt extrema dolenda Gradiui)
Incumbit prorſus venturarum inſcia rerum,
Demeruiſſe bona, ac pia ſero conſcia ſolum:

Sueci Tranſyluanos decaptant.

Concipiunt denuo fraudes, & ſtrenua Sueci,
Blande militibus feſsis, caſtriſque ſuadent
Pannonum diſceſſum, menti Principis actum
Sit ſatis: Vngaridum menti ſed non ſatis actum eſt,
Reddere iuſſa petunt Lechis, non linquere muros,
Ac Ciues iterum Suecis; diſcedere nollent

Tranſyluani & Sueci in Vrbe diſcordes.

Pannones, potiantur ni prius vrbe POLONI:
Inter conſurgunt ipſos hoſtilia; rixæ
Solantur Populum, terrent maiora pericla.

Pluuia Polonos infeſtat.

Dum lenta cælum pluuia ſuſpendere tentat
Armorum conflictus, partis & iram vtriuſque,
Sulphureos ſaltem prohibens hoſtiliter ignes
Lechiadum retinet pugnam, multiſque diebus
Caſtris aggreſſus, cædem, & certamina pellit.
Cuncta ſuum tandem patiuntur limite finem,
Et ſatis Vrbs caſtrorum binis ſuſtinet annis
Vim: tandem nobis cedendum eſt; Iuſta voluntas
Æterni, qui iuſta petit, totumque gubernat:

Malitia & Verſutia Suecorum incomparabilis.

Suecica ſed floccipendens ſchola Græca ſophorum
Teſta Machiauelli, & periuri facta Sinonis,
Suecica cunctarum fraudum verſutia MATER
Antiquo, & nouo Mundo inpenetrabilis vrget,
Pulchrè & ſubuertit vertens velut æquora venti

Sueci accepta pecunia à Tranſyluanis, vafre eos in Caſmiria relegāt.

Pannones, mittitque preces, promiſſa POLONIS,
CASMIRIA ſuſpectos Pannoneſque relegat
Diuitis emunctos aurato lacte crumenæ,
Et quamquam plures numero ſint, callidiori
Ingenio cedunt, & fracta mente recumbunt,

Offenſoque

Offenſoque ferunt Suecorum crimina corde.

Tranſyluani abeunt flentes infortunia ſua.

Diſcedunt, cedunt, quamquam illis cedere Sueci
Debebant Ciues, Vrbem, & diſcedere Regno;
Cladibus immenſis expugnati agmina plangunt
Bello Tranſyluanorum extirpata ſuorum,
Ignibus, ac ferro penitus ſua rura, domuſque,
Atque fidem ſcriptis implorant Ciuibus vllum
Templis, autue paraſſe vllis hoſtilia damna,
Argentoque redempturi cum fœnore queſtus;
Bellorum res bellorum inconſtantia mutat,
Gentis opem quærunt, qui iuramenta dedere
Genti, iuſſa preces fiunt: hîc reſpice rerum
In mundo plenos incertitudinis axes,

Fortuna inſtabilis.

Fortunæque rotam ferrum, gladijque minaces,
Reges quod nequeant Magni firmare Monarchæ.

Princeps Tranſyluaniæ infeliciter cum Pōpa ingreſſus Cracouiam.

Qualis Cæſarea redimitus fronte corona
Belli poſt clades Tarpeias tendit ad arces
Marte Triumphator pompa Capitolia ROMÆ
Ingrediens, Tranſyluanorum Rector ad arces
CRACIADAS tali pompa Dux agmina duxit:
Infœlix ehu, quæ plorandum eſt Pompa ſecuta
Finem, caſtra trucidantur Pannonica cuncta:

Tranſyluanorum à Tartaris captorum numerus.

Frammea Lechiadum, & quos non mactauit in aruis,
Gens fera Dacorum captiuos duxit in oras,
Pugna biſque decem ſæui dum millia captant,
Ipſorum nullum in prolem, teſtemque relinquunt:

Reliqui nocte diſcedūt.

Iſti diſceſſu reliqui, lachrymiſque fatigant
Vmbras, CRACIADVM & gentes ſub nocte relinquunt:
Certior Heroum ROMÆ fuit ipſe Triumphus,
Poſt bellum Victori, non Palma ante dabatur;
Dum Cælum prohibet pugnas, & vincula Pacis
Implorant noſtri, quamquam non digna videtur

Iterum Sueci Eccleſias, & cultum Diuinum in Vrbe claudunt, & prohibent.

Impatiens pacem Gens noſtra ex plebe ſecuram
Quærens Eccleſias claudit prohibens Holocauſta
Sacra DEO, Vota, & populi ſuſpiria complet,
Non patitur Gens conſternata carere DEIQVE
Auxilio, ſancta atque miniſteria vlla coercent
Impia CATHOLICORVM Templis iuſſa Gothorum,
Sed quod non potuere minæ, mandata ſeuera
Intercepta poteſt Templorum cælica clauis.

Captus

Captus fœdatur Clerus, qui contulit aris
Sacra ſecretis, non infans Baptiſmate Sancto
Nexibus infauſtis redimi datur ipſe Sathanæ,
Sæua SACERDOTES Suecorum verberat ira,
Et rabiem Caluinus diſceſſurus inultus
Teſtatur lacerans pietatem: perfida bello
Tradidit armorum ſortem hanc petulantia nunquam.
Quidue timent Sueci periuria fædera Templis?
Quidue timere queunt vires, quid plebis inermis,
Et gentis feſſæ, clauſæ, imbelliſque, puſillæ?

Amor erga DEVM violentus, quam magis prohibetur eò magis concreſcit.

Hoc facit at vindicta, ira, & Pannonica clades:
Militiæ ignari cæleſtis propria diſcant
Sueci, ſulphureus concluſi vt pulueris ardor
Concreſcit magis, æternus concreſcit & ardor,
Relligio, erga DEVM atque erumpit amor magis arctus:

Sancta Vrſula, & Vndecim millia Virginum, & Diui Martyres Romani.

VRSVLA Diuarum Ductrix, docuere Puellæ
VIRGINEO vaſtum inundantes ſanguine pontum,
Quarum mille, & caſta decem ſors millia mortis
Agmen, MARTYRIO, & celſus veneratur Olymphus;
Exemplo CHRISTI docûere & millia tot tot
MARTYRIO clari Vrbem, Romanoſque Tyrannos:

Eccleſia ſanctæ Vrſulæ Cracouiæ celebratur Ciuium erga DEVM zelo.

VRSVLA GRACOVIæ docuit celeberrima Templo,
Succorumque minas, pænas, nec iuſſa pauendo
Quo Ciues Feſto precibus veneranda colentes:
Sacrificij æterni innocui ſenſere pericla
MARTYRII, Templum Suecorum turba profana
Ingrediens ſacris contemnens pellit ab ipſis
Sacra celebrantem Aris, captiuoſque reducit
VRSVLEOS, ibi fæmineaque decentia plura
Arripit ornamenta, Viros, Temploque recludit
Iniuſtè ob nulla extirpandos crimina pœnis:
Hæc fiunt ſub ſpe, ac oriundæ limine pacis.

Laus Cracouiæ, pro pietate in DEVM.

CRACIADVM Vrbs fælix auratis digna coronis,
Quæ modo ROMANæ pietatis priſca ſequendo
Quæris per pænas, hoſtes, per vulnera CHRISTVM,
Nec tu bellorum titulis, nec laude carebis,
Hoc facto haud dubitas, ardent dum bellica, CHRISTO,
Dulci proque tuo factore impendere vitam,
Auſpicium interea ſperatæ ſume ſalutis,
Paruis namque DEVS noſtro ſibi munere factis

Prodigus

Prodigus immenſi theſauri centupla reddit.

Marte, & Morte Laſſis, & dormientibus de Pace tractatur.

Carpebat laſſus pugnis Mars fortè quietem,
Morſque ſimul dulcem ſorbebat feſſa ſoporem,
Certabant verborum, ſermonumque duello
Belligeri Heroes ſcrutantes legibus arma,
Prædæ an ſint tranſmittendæ, ſit num hoſtibus aurum,
Quæſtio prima doli Suecorum ac vltima mentis.

Pax de cælo deſcendit, caſtra Polonorum petit, & à Rege Poloniæ impetrat Cracouiæ, & Ciuibus libertatem.

Sedibus empireis oſtro redimita nitenti,
Fulgentes deſcendit VIRGO ſoluta capillos,
Extollit, mollis leuiter quos lambit & aura;
Aligeri Iuuenes mediam duo veſte niuali
Ducunt fulcentes cæli ſplendoribus orbes
Ante volat lentè pandens per nubila pennas
VIRGINIS aſtriferæ cuſtos, & nuntia ramum
Geſtat oliuarum viridem pleno ore columba,
Lechica caſtra petunt, cælis, & nube relicta
Pax ſtetit armorum vt medio VIRGO alma rubore
Circumfuſa genas (illi dant caſtra pudorem)
Victrices palmas genibus venerata IOANNIS
REGIS Lechiadum leges, ac ſceptra quietis
Magni ſub pedibus CASMIRI ſubijcit orans
Vt feſſos tandem inter Ciues ſiſtere poſsit,
Continuis fractos miſeratus cladibus omnes
Ciues ipſe pius PATRIÆ PATER, atque Monarcha
Gentis CRACIADÆ, Armorum ſimul Arbiter, & Dux
Annuit, & hoſtes Sueci vt diſcedere poſsint.
Non tamen in toto deerat pietatis imago
Ac in Suecos, qui nullam meruere ſalutem;
Muſarum vt cecinit cuncta inter limina PRINCEPS,
Talia CASMIRII Magni celeberrima facta,
Parcere ſubiectis, & debellare ſuperbos:
Mæſta euerſa liuonia, Tranſyluania noſcit,
Suecia languorum genitrix, & cauſa malorum
Flebile noſcit opus, noſcunt & ſanguine caſtra.
Iam tutelares Diui, GENITRIXQVE perennis,
Magna vocari quæ voluit REGINA POLONA
Vincula GRACIADVM, Res commiſerata dolendas
Atque DEVS luctum miſeratus, vota, preceſque
Eximit afflictam gentem, abſoluitque, reſoluit
Sanguineas cædes, terrores, atque pericla,

Eximit

Exemit limbo vt Patres, Maneſque beatos
Æratas ceu inferni portaſque recluſit:
Sarmatiæ, atque acies aliæ defendere muros
Vltra haud permittunt: Tunc REGI redditur auro
Vrbs tanto indefeſſo cuſtodita labore:
Exigui noſtri diſcedunt clade recepta,
Puluere quam plures retinet ſibi CRACEA Tellus
Teſtaturos puluerulenta tributa ruinæ;

Exitus rerum contrarij, de liberationibus Suecorum.

Nos autem reliqui REGNVM hoc, Indoſque remotos,
Turcas, Germanamque Aquilam duplici ore timendam,
Diuitis optatas Romani Tibridis vndas,
Ac Mundum ſperantes debellare ſuperbi
Vndique confracti crudelis funere ſortis
Pugnamus fruſtra, ac ingenti pluribus auro
Extorto, extorquet nobis vitam, atque cruorem
Frammea, furtorum culpas & vindicat æther.

Vir prudens quomodo ſibi cauendum in principio arduorum.

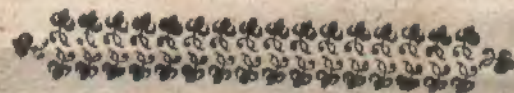
Principio rerum quiſquis ſis reſpice finem,
Proſpera ne fingas tibi, ſed peiora putando
Proſpera dulceſcent, monitus peiora repelles;
Proſpera ſi credes, & ſi peiora redundent
Damna tuis captis reſtant coniuncta pudori;
Ipſe pudor ſolus pænarum eſt ferrea pæna,
Addas ſi damnum puta pænarum addere totum:
Perpetuo mortales noſtra exempla monebunt;
Mactamur cuncti rabie, vi, ſanguine, vita
Conantes Mundum, & cunctas ſubuertere gentes.
Lechi captiuos Magnates agmine noſtros,
Atque Duces tollunt maiores carcere, cunctos
Heroes reliquos commiſit frammea tumbæ:
Oh dolor, oh pudor, oh damnum immortale dolendum;
Quales, quotque fuere, nequit deſcribere lingua,
Languentes turres paſsi, quot vulnera, cædes;
Sæcula, poſteritas, fama, & vox, ſcripta docebunt.
Nos autem ille trucidat, nos hic ſanguine mactat,
Transfodiunt Lechi, obtruncant, ſternuntque, necantq;,

Vinis belli, rerum Suecorum in Polonia, & operis.

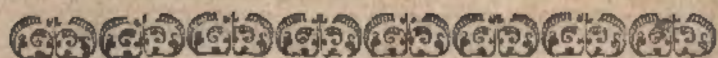
Ardeſcunt in nos, lacerant, figuntque, ſecantque,
Effera vindicta, ira ruit, mors, & tela, ferrum,
Igniferum noſtros plumbum depaſcit, & artus,
Hoſtilis tumulat nobis nec corpora tellus;
Lechiadum ipſa memor furtorum frammea cauſas

Iudicat

Iudicat & breuiter, peruerſæ munera vitæ
Supplicibus nobis nec dantur, turpiter vltro
Cedimus, hoſtilique ſolo omnes cædimur hoſtes;
Et quos non ferrum, quos non interficit ignis
Peſtis, languoreſque, fames interficit atra.
Immenſas REGNI dotes, Gazaſque POLONûM,
Munera rapta DEO, vaſa, & ſpolia aurea Templi,
Magnum Templorum argentum, extremumque nitorem,
Serica multo contexta ornamenta colore,
Auro ſplendenti, miris fulgentia gemmis,
Et mæſtos cineres læſos, ac oſſa ſepulchris
Viſceribus terræ, manûm exuuiaſque ſilentum
Sacrilegè raptas miſeranda ſorte vomendas.
Sanguine ſacrilego iuſtus vult RECTOR Olymphi.
Cedimus Imperio alterius mala parta cruore,
Atque fuga tandem bellum concludimus ingens:
Furtorum fugimus pænas furanda putantes
Cædimur in furtis, libantes præmia furti
Nudamur vita, & toto diſcrimine famæ;
Sic blaſphemantes noſtrarum viſcera MATRVM,
Atque diem, ac horam, quâ nos genuere PARENTES
Æternis orci flammis detrudimur omnes,
Sic perijt nomen, noſtræ ſic gloria gentis.

C R A C O V I Æ,
Apud Viduam & Hæredes CHRISTOPHORI SCHEDEL,
S. R. M. Typograph. Anno Dñi, 1658.

Errata ſic Corrige.

Pagina,	Verſus,		lege
2	3	*Niuebam*	*Viuebam*
2	11	*Bijcieß kijem*	*Biczyßkiem*
5	11	*lachrimabile &c. c:c: c: c:*	*lachrymabile*
13	4	*Condonant*	*Donant*
13	8	*Mente*	*Mentes*
14	40	*Caternos*	*Coeternos*
15	8	*Tranſiluano*	*Tranſyluano*
15	22	*Danaum*	*Danaum*
16	2	*ſecuras*	*ſecures,*
17	8	*lachrimæ &c. c: c: c; c;*	*lachrymæ*
20	3	*ſuga virtus*	*ſuga ſed virtus*
21	5	*Primeuo*	*Primæuo*
21	23	*ſuum ſpernebat*	*ſuum vanum ſpernebat*
25	27	*ſaltem vobis*	*ſaltem mihi*
28	23	*Tranſiluania*	*Tranſyluania*
30	13	*Profligrare*	*Profligare*
31	2	*quareris*	*quereris*
33	26	*ſceptrum*	*ſceptrorum*
34	5	*ſi quidem*	*ſiquidem*
34	10	*velarmis*	*vel armis*
36	20	*Debellatæ*	*Debellate*
38	19	*Perueniut*	*Perueniunt*
38	*In margine prima*	*Tota Hiſtoriæ*	*Totam Hiſtoriam,*
39	36	*vbi*	*Vrbi*
40	3	*ſed nec*	*Nec dum*

